זון אויפגאנג — 6.5.
זון אונטערגאנג — 6.40.

דאס אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
אממייסטן קלאר און קיל

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

דאנערשטאג, ז׳ תשרי, תרצ״ב

Vol. 21, No. 210. Thursday Sept. 17, 1931.

Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
SEP 28 1931

נייע רעגירונג זאגט אפ זשאבאטינסקים בקשה אריינצולאזן אים קיין ארץ-ישראל

קאלאניאל מיניסטער ענטפערט אויף אנפראגע אין הויז אז עס איז ניט אין די אינטערעסן פון פאלעסטינע צו דערלויבן זיין אריינפאר

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

לאנדאן, סעפט. 17 (איטא). — אז וולאדימיר זשאבאטינסקי האט זיך געענדעט צו דער נייער ברטישער רע־גערונג מיט דער בקשה מען זאל אים דערלויבן צוריק אריינקומען קיין ארץ־ישראל, און אז דער קאלאניאלער אפיס, אונטער דעם נייעם קאלאניאל מיניס־טער, רזיק, ה. טאמאס, האט אים ווי־דער אפגעזאגט די בקשה, איז באקאנט געווארן פון א דיסקוסיע פליטס נ י ט צו העלפן . . .

* * *

עס איז אן ענין, וועגן וועלכן איך וואלט בעסער ניט געוואלט ריידן אין דער עפנטלאכקייט, — אבער איך זע, אז מיז וועגן דעם ריידן, און קיין אנדער וועג, ווי די עפנטלאכקייט איז ניטא.

דערצייל מיר מ. א. נרעי אין פאר־בינדונג מיט דער וואָרנונג צו די אידי־שע פארמערס זיי זאלן זיך ניט דער־וועגן צו לויפן אין שטאט, וואס אין דערשינען אין ״דאס אידישע וואָרט״, אז ארום פופצן אידישע יונגעלייט און מיידלעך וואס זיינען געקומען צו לויפן פון די פארמס קיין ווייניפעג האבן אים לעצטנס באזוכט, מיט דרינגנדיקע בקשות פאר הילף.

אייניקע פון זיי זיינען געקומען אליין, אנדערע — מיט זייערע קרובים. די לאנג פון די מיינסטן פון זיי זיי־נען געווען אפגעריסן, חונגעריק און פארצווייפלט.

אחדערע ברעכט עס דאס הארץ צו קוקן אויף זייערע ליידן, און עס וואלט זיך געוואלט זיי העלפן, — אבער ווי אזוי? און ווארום אזא הילף ניט בעראבכט מער שאדן, ווי נוצן?

* * *

ניט נאר אלדערבאסט נרעי, נאר אפילו מעיער וועב אליין קאן זיי ניט העלפן צו קריגן דא ארבעט, ווען 20 טויזנטס אלטע תושבים פון ווייניפעג זיי־נען ארבעטסלאז.

און וואס איז שייך ארבעטסלאזיקייט שטיצע, ניט שוין פון איינענע, און ניט קיין פרעמדע, — פאר אייגענע אויף ניטא נעבנט.

און ווי איז שייך שטיצע, איז פאר אט די אידישע יונגעלייט און מיידלעך, וואס זיינען נאך אלע ״ברינע״, שטארק רייזיקאליש צו ווערן זיך נאך איר, ווייל דאס קען פירן צו זייער דעפארטאציע, באזונדערס ווען מען זאל אויסגעפינען, אז זיי זיינען אנטלאפענע פארמערס!

וואס־דען, זאל מען זיך ווענדן צו די אידישע צדקה אינסטיטוציעס?

זאגן יענע, אז ״עניי עירך קודמים״, — לאקאלע אריטעליט זיינען בילבער, און אויף זיי איז אויך ניטא נענוג, — די אינסטיטוציעס האבן א סך צרות און זייער וויינע בעלט . . .

* * *

ווען אבער עס וואלט דורך א וועלכן ס׳איז קונץ מעגלאך געווען צו קריגן ארבעט פאר אזעלכע, טאר מען עס ניט טאן: אויב זיי קריגן דא עפעס ארבעט, איז דאס אויף חשבון פון אנדערע ארבעטער אדער ארבעטסלאזע. וואס דארפן עס א סך נויטיקער ווי זיי.

די אריטע פארמערס, באזונדערס די אידישע, זיינען איינגעלאדן נאך קיינ־מאל ניט געווען דזיכערער מיט׳ן שטיקל ברויט ווי איצט.

אויסער ״איקא״ וואס האלט אן אויג אויף זיי, קריגן די מוניציפאלי־טעטן גרויסע סומען פון דער רעגירונג צו שטיצן די. נייטבארערפטיקע פאר־מערס, זיי זאלן ניט ליידן קיין הונגער און קעלט.

זיינען אפשר דאס לעצטע שבת׳דיקע אויסגעטראנן. אין אפשר אויף דער לעצטער פאר אוועראלס שוין ניטא וואו צו ליינן קיין לאטעס.

אין אבער די לאנג פון דעם שטאט טיקן ארבעטסלאזן נאך ביטערער, און אים קומט אן פיל שווערער צו קריגן די נויטיקע הילף.

האט קיין פארמער ניט דאס הארץ צו קומען אין שטאט, איבערלאזנדיק זיין זיכערן שטיקל ברויט, אויסער רייזן דעם שטיקל ברויט פונ׳ם מויל פון דעם שטאטיקן ארבעטסלאזן, — אויב ער זאל דאס אפילו קאנען.

* * *

די שטאט איז א יס, אין וועלכן דער איינציקער מענש איז ניט מער ווי א טראפן.

אין שטאט קאן א מענש פאלן אין נאס, און קיינער זאל זיך אפילו ניט אומקוקן.

דוקא אין אזא צייט ווי די איצטיקע, איז די שטאט דאס ערגסטע פלאץ צו זוכן מיטגעפיל. — מעשלאכע הער־צער ווערן פארטעפט און גלייכגילטיק צו ליידן פון פרעמדע.

אין דארף איז נאך יעדער מענש א מענ פאר זיך. דארטן זעען זיך אן מער ענין געלייכן אן ארבעט. מיט דער ווערן פארטעפט און גלייכגילטיק צו ליידן פון פרעמדע.

אין דארף איז נאך יעדער מענש א מענ פאר זיך. דארטן זעען זיך אן מער ענין געלייכן אן ארבעט. מיט דער ווערן פארטעפט און גלייכגילטיק צו ליידן פון פרעמדע.

אין דארף איז נאך יעדער מענש א מענ פאר זיך. דארטן זעען זיך אן מער ענין געלייכן אן ארבעט. מיט דער

דארטן נעמאכט א פאנראם.

מר. טאמאס האט דערויף געענט־פערט, אז לארד פעספילד האט אנגענו־מען זיין באשלוס אין די בעסטע אינ־טערעסן פון פאלעסטינע, און ער האט זייער פארזיכטיק באטראכט די פראגע, אידער ער דאס באשלאסן זיי צו דער־לויבן זשאבאטינסקין צוריקצוקערן זיך אין לאנד.

——(::)——

יערלאכער בית־יתומים "שא־ער" סעפט 29

די ליידיס סאסייטי פון בית יתו־מים בעט אונז צו דערמאנען דעם עולם, אז דינסטאג דעם 29טן סעפ־טעמבער וועט דורכגעפירט ווערן דער יערלאכער "רזשעלי, פרעזוירונ און גראסערי שאווער" פארן בית־יתומים, און די ליידיס סאסייטי בעט יערע אי־דישע פרוי צו קומען און ביישטייערן צו דעם דאזיקן "שאווער".

די דאזיקע אונטערנעמונג ווערט דורכגעפירט בלויז איין מאל אין יאר, און עס איז צו דערוואַרטן, אז די אי־דישע פרויען פון ווינניפעג און ברייט־קאנדע וועלן זיך אפרופן און ברייט־הארציג ביישטייערן פאר די קינדער פון בית יתומים וועלכע האבן נויט קיין אנדערע ווער עס זאל פאר זיי זאָרגן, חוץ זיי — די אידישע פרויען.

דער "שאווער" ווערט פארקומען אין דער גרויסער תלמוד תורה, פלארא און טשארלס סטריט, פון 2 ביז 11 נאכמיטאג.

קאנאדער האנדל איז נעפאלן אויף א פערטל ביליאן דאלאר אין פינף חדשים צייט

אטאווא, אנט., סעפט. 17.— קאנאד־דעם אויסלענדישער האנדל פאר די פינף חדשים פון הייאר האט זיך געענ־דיגט אונגעפט 31טן איז געפאלן אויף $264.071.000 אין פארגלייך מיט דעם וועלכן פעריאד לעצטן יאר, לויט א באר־ריכט פארעפנטלאכט פונם דעפארט־מענט פון נאציאנאלע הכנסות.

די עקספארטן זיינען פאר דעם פע־ריאד געפאלן פון 361 מיליאן דאל. צו 251 מיליאן דאל., און די אימפאר־טען — פון 428 מיליאן דאל. צו 272 מיליאן דאל.

דער הויפט פאל פון די עקספארטן קומט אויף ווייץ, מעל, געטרייד, צייטונג־פאפיר און קופער. אין דעם פינף־חדשים׳דיקן פעריאד לעצטן יאר האט קאנאדע אריינגענומען 75 מיליאן דאל. פאר ווייץ, און דאס יאר — 48 מיליאן דאל. דער מעל עקספארט איז נעפאלן אין 14 מיליאן דאל. צו 8 מ׳ליאן דאל., געטרייד, פון 16 מיליאן צו 9 מיליאן., און קופער, איינער פון קא־נאדעס הויפט עקספארט ארטיקלען, איז געפאלן פון 54 מיליאן דאל. צו 45 מיליאן דאל.

דער פאל פונם האנדלס געלט אומ־

עסטרייכער אנטיסעמיטישע באוועגונג אפגעשוואכט

ווייען, סעפט. 17 (איטא). — דער אויפשטאנד אין דער אראעס פון א צאל פירער ווערט באטראכט אלס טויט־קלאפ פאר דער אנטיסעמיטישער באר־וועגונג אין לאנד.

היינט איז דא אראעסטירט געווארן פרינץ שטארהעמבערג, פירער פון דער "הייימווער" אראנזיאצייע. ווארא־נכמט צו אראעסטירן דר. וואלטער פריעמער, גראף לאמבערט און אלע אנדערע הייימווער פירער זיינען הייינט ארויס־געגעבן געווארן. דער אראעסט פון די פירער ווערט באטראכט אלס פאקטישע קאפיטולאציע פון אלע אנטיסעמיטישע העצערס אין עסטרייך.

נאך 1,800 סי. פי. אר. ארבעטער ווערן ארויסגעווארפן

אכצן הונדערט ארבעטער, באשעפ־טיקט אין די הינע ענערגיען פאסיפיק וועסטאן שאפס, וועלן ארויסגעווארפן ווערן אויפן נאס מארגן, ווען די דא־זיקע שאפס ווערן געשלאסן, לויט א מעלדונג וואס איז נעכטן פארעפנט־לאכט געווארן, אויף אן אומבאשטימ־טער צייט.

די וועסטאן שאפס ארבעטער וועלן אזוי מיילן דעם גורל פון טויזנטער אנדערע סי. פי. אר. ארבעטער, וועלכע זיינען געבליבן אן ארבעט מיט דער ווערן פארטעפט און גלייכגילטיק צו ליידן פון פרעמדע.

אין דארף איז נאך יעדער מענש א מענ פאר זיך. דארטן זעען זיך אן מער ענין געלייכן אן ארבעט. אלן דארטן קאן מען דערווארטן מער הילף.

עס האט דערפאר קיין זינען ניט פאר אידישע פארמערס צו לויפן איצט אין שטאט. וואו די איינציקע הילף וואס זיי קאנען קריגן באזונדערס די סטיקסטע אומשטענדן, איז א ביילעט צוריק.

אין אויב זיי קאנען ניט קריגן דעם בילעט, איז זיי שוין נאר ניטא וואס מקנא צו זיין.

* * *

איך וויל דערפאר דא נאכאמאל נעבן די וואָרנונג צו די אידישע פארמערס, וואס קוקן ארויס אויף דער שטאט, — זיצט רואיק אויף אייערע פלעצער. האט געדולד און ווארט אויף בעסערע צייטן, וואס זיינען יקרנפאלס זיכער צו קומען פאר די וואס פארדינען זייער ברויט מיטן שווייס פון זייער פנים.

אנב-אזרחא
פון מארק

אויב איך ווילט זיך באקאנען מיט אידישע צרות דא ביי אונז, טא רעדט זיך דורך מיט אלדערמאן נרעי. ער איז דא אפשר בעסער באקאנט מיט זיי, ווי ווער ס׳איז אנדערש.

ווייל וואוהין זאל א איד טראגן זיך מיט זיין פעקל צרות, אויב ניט צו משה גרעיגן? איז ער דאך א אידישער איד, מיט וועלכן ס׳איז אויי לייכט צוזאמען צו רודן זיך; איז ער אלעסאל געווען מן איז איצט גרייט צו העלפן, צו דעם אלעמען האבן מיר דאך טאקע אליין גע־האלפן אים מיט אונזער ארבעט און שטימען דערווייל צו ווערן פאר אל־דערמאן!

און אזוי ווי צרות איז איצט ברוך־השם געגען, טראגט מען זיי צו גרעיגן, און זאל ער העלפן!

אבער נרעי איז פארט קיין גאט ניט, און ווי ער זאל ניט גרייט זיין צו העלפן, איז דא א גרעניץ צו זיינע מעג־לאכקייטן.

און, לאמיך צוגעבן, אז עס זיינען דא פאלן, ווען עס איז זיין געוועלשאפטלא־כער און מעשלאכער פליכט נ י ט צו העלפן . . .

* * *

עס איז אן ענין, וועגן וועלכן איך וואלט בעסער ניט געוואלט ריידן אין דער עפנטלאכקייט, — אבער איך זע, אז מען וועט דעם רייזן, און קיין אנדער וועג ווי די עפנטלאכקייט איז ניטא.

דערצייל מיר מ. א. נרעי אין פאר־בינדונג מיט דער וואָרנונג צו די אידי־שע פארמערס זיי זאלן זיך ניט דער־ווענן צו לויפן אין שטאט, וואס אין דערשינען אין ״דאס אידישע וואָרט״, אז ארום פופצן אידישע יונגעלייט און מיידלעך וואס זיינען געקומען צו לויפן פון די פארמס קיין ווייניפעג האבן אים לעצטנס באזוכט, מיט דרינגנדיקע בקשות פאר הילף.

אייניקע פון זיי זיינען געקומען אליין, אנדערע — מיט זייערע קרובים. די לאנג פון די מיינסטן פון זיי זיי־נען געווען אפגעריסן, חונגעריק און פארצווייפלט.

אחדערע ברעכט עס דאס הארץ צו קוקן אויף זייערע ליידן, און עס וואלט זיך געוואלט זיי העלפן, — אבער ווי אזוי? און ווארום אזא הילף ניט בעראבכט מער שאדן, ווי נוצן?

* * *

ניט נאר אלדערבאסט נרעי, נאר אפילו מעיער וועב אליין קאן זיי ניט העלפן צו קריגן דא ארבעט, ווען 20 טויזנטס אלטע תושבים פון ווייניפעג זיי־נען ארבעטסלאז.

און וואס איז שייך ארבעטסלאזיקייט שטיצע, ניט שוין פון איינענע, און ניט קיין פרעמדע, — פאר אייגענע אויף ניטא ניטא נענוג.

און ווי איז שייך שטיצע, איז פאר אט די אידישע יונגעלייט און מיידלעך, וואס זיינען נאך אלע ״ברינע״, שטארק רייזיקאליש צו ווערן זיך נאך איר, ווייל דאס קען פירן צו זייער דעפארטאציע, באזונדערס ווען מען זאל אויסגעפינען, אז זיי זיינען אנטלאפענע פארמערס!

וואס־דען, זאל מען זיך ווענדן צו די אידישע צדקה אינסטיטוציעס?

זאגן יענע, אז ״עניי עירך קודמים״, — לאקאלע אריטעליט זיינען בילבער, און אויף זיי איז אויך ניטא נענוג, — די אינסטיטוציעס האבן א סך צרות און זייער וויינע בעלט . . .

* * *

ווען אבער עס וואלט דורך א וועלכן ס׳איז קונץ מעגלאך געווען צו קריגן ארבעט פאר אזעלכע, טאר מען עס ניט טאן: אויב זיי קריגן דא עפעס ארבעט, איז דאס אויף חשבון פון אנדערע ארבעטער אדער ארבעטסלאזע. וואס דארפן עס א סך נויטיקער ווי זיי.

די אריטע פארמערס, באזונדערס די אידישע, זיינען איינגעלאדן נאך קיינ־מאל ניט געווען דזיכערער מיט׳ן שטיקל ברויט ווי איצט.

אויסער ״איקא״ וואס האלט אן אויג אויף זיי, קריגן די מוניציפאלי־טעטן גרויסע סומען פון דער רעגירונג צו שטיצן די. נייטבארערפטיקע פאר־מערס, זיי זאלן ניט ליידן קיין הונגער און קעלט.

זיינען אפשר דאס לעצטע שבת׳דיקע. אין אפשר דאס לעצטע שבת׳דיקע קלייד אויסגעטראגן. אין אפשר אויף דער לעצטער פאר אווערעאלס שוין ניטא וואו צו ליינן קיין לאטעס.

אין אבער די לאנג פון דעם שטאט טיקן ארבעטסלאזן נאך ביטערער, און אים קומט אן פיל שווערער צו קריגן די נויטיקע הילף.

האט קיין פארמער ניט דאס הארץ צו קומען אין שטאט, איבערלאזנדיק זיין זיכערן שטיקל ברויט, אויסער רייזן דעם שטיקל ברויט פונ׳ם מויל פון דעם שטאטיקן ארבעטסלאזן, — אויב ער זאל דאס אפילו קאנען.

* * *

די שטאט איז א יס, אין וועלכן דער איינציקער מענש איז ניט מער ווי א טראפן.

אין שטאט קאן א מענש פאלן אין נאס, און קיינער זאל זיך אפילו ניט אומקוקן.

דוקא אין אזא צייט ווי די איצטיקע, איז די שטאט דאס ערגסטע פלאץ צו זוכן מיטגעפיל. — מעשלאכע הער־צער ווערן פארטעפט און גלייכגילטיק צו ליידן פון פרעמדע.

אין דארף איז נאך יעדער מענש א מענ פאר זיך. דארטן זעען זיך אן מער ענין געלייכן אן ארבעט. מיט דער ווערן פארטעפט און גלייכגילטיק צו ליידן פון פרעמדע.

אין דארף איז נאך יעדער מענש א מענ פאר זיך. דארטן זעען זיך אן מער ענין געלייכן אן ארבעט. מיט דער

אטאווא, אנט., סעפט. 17.— קאנאד־דעם אויסלענדישער האנדל פאר די פינף חדשים פון הייאר האט זיך געענ־דיגט אונגעפט 31טן איז געפאלן אויף $264.071.000 אין פארגלייך מיט דעם וועלכן פעריאד לעצטן יאר, לויט א באר־ריכט פארעפנטלאכט פונם דעפארט־מענט פון נאציאנאלע הכנסות.

די עקספארטן זיינען פאר דעם פע־ריאד געפאלן פון 361 מיליאן דאל. צו 251 מיליאן דאל., און די אימפאר־טען — פון 428 מיליאן דאל. צו 272 מיליאן דאל.

דער הויפט פאל פון די עקספארטן קומט אויף ווייץ, מעל, געטרייד, צייטונג־פאפיר און קופער. אין דעם פינף־חדשים׳דיקן פעריאד לעצטן יאר האט קאנאדע אריינגענומען 75 מיליאן דאל. פאר ווייץ, און דאס יאר — 48 מיליאן דאל. דער מעל עקספארט איז נעפאלן אין 14 מיליאן דאל. צו 8 מ׳ליאן דאל., געטרייד, פון 16 מיליאן צו 9 מיליאן., און קופער, איינער פון קא־נאדעס הויפט עקספארט ארטיקלען, איז געפאלן פון 54 מיליאן דאל. צו 45 מיליאן דאל.

דער פאל פונם האנדלס געלט אומ־

מערב פרעמיערס וועלן זיך באראטן וועגן העכערן שטייערן און שניידן די אויסגאבן

רעדזשיינע, סאסק., סעפט. 17. — די אן אונטערפראוויניציעלע קאנפערענץ פון די פיר פרעמיערן פון די מערב פראווינצן וועט אפגעהאלטן ווערן אין קאלגארי, אקטאבער 19טן, וואו עס וועלן פארהאנדלט ווערן געמיינ־שאפטלאַ פלעגער צו העבערן די פראווינציעלע שטייערן, אדער אי הע־כערן די שטייערן, אי טיף שניידן די אויסגאבן.

פרעמיער ענדרסאן. האט געמאלדן וועגן דעם פלאן צו דער היגער פרע־סע. די קאנפערענץ ווערט פאררופן אויף דער איניציאטיווע פון דער סאס־קאטשעוואנער רעגירונג.

די פרעמיערן פון מאניטאבא און אלבערטא, ווערט באריכטעט, האבן איינגעשטימט צו באטייליקן זיך אין דער קאנפערענץ. די רעגירונג פון ברי־טיש קאלומביא האט נאך ניט געענט־פערט אויף דער איינלאדונג, אבער עס ווערט דערווארטעט, אז זי וועט זיך אויף באטייליקן אין דער קאנפערענץ.

צוויישן די זאכן וואס וועלן דיסקו־טירט ווערן ביי דער קאנפערענץ וועלן זיין, אויסער די פראגעס פון שטייערן

"עמעס" רופט ווידער צו קריג קעגן די אידישע קלעריקאלן

מאסקווע, סעפט. 17 (איטא). — א נייע קריג קעגן די אידישע קלעריקאלן ווערט דערקלערט אין דער היגער אי־צבעדנע קאמוניסטישער צייטונג "עמעס". די צייטונג דערקלערט, אז זיי, די קלע־ריקאלן, זיינען פארגאנטווארטלאך פאר דעם וואס די אידישע ארבעטער ווערן ניט קיין אטעאיסטן.

די צייטונג ווארפט אבער א טייל פון דער שולד אויף אויף דער שוואכער אנטי־רעליגיעזער ארבעט פון די אידי־שע אטעאיסטן. די צייטונג באקלאגט זיך, אז דאס האט געפירט צו אזא "טרויעריקן צושטאנד", אז נאנצע אי־דישע קאלאניעס זאגן זיך אפ פון צו דער שולד אויף די פעלדער שבת, אפי־לו אין דעם העכסטן סעזאן פון שניט און דרעשן.

מאניטאבער רעגירונג וויל ניט האבן קיין נייע אימיגראנטן

די מאניטאבער פראווינציעלע רע־גירונג איז קעגן אלגעמיינער אימי־גראציע, ביז די איצטיקע אימיגראנטן ווערן פריער ניט אבסארבירט ווערן

אין דעם עקאנאמישן לעבן פון דער פראווינץ, האט פרעמיער ברעקען גע־לאזט וויסן האב. וו. א. נארדאן, פעדער־ראלער מיניסטער פון אימיגראציע.

פרעמיער ברעקען האט דערקלערט, אז דער דאזיקער פארבאט אויף אי־מיגראציע איז אויך אנגעווענדעט אויף די יונגעלייט וועלכע קומען אחער אונ־טער הילף פלעגער.

די שטעלונג פון דער מאניטאבער רעגירונג בנוגע אימיגראציע איז גע־מאלדן געווארן קיין אטאווא אין ענט־פער אויף א נאכפראגע פון מר. גאר־דאן וועלכער עייבנט איצט אז אן אימיגראציע פאליטיק. עגלאבע אנפראַ־געס זיינען געמאכט געווארן צו אלע אנדערע פראווינציעלע רעגירונגען.

——(::)——

פארלארענער לופט־פליער געפונען אין אנ־טעריער ווילדערנישן

פיר־לוקאוט, אנט., סעפט. 17. — טשארלס ה. גארדאן, פילאט אין גע־אלאג, וועלכער איז פארשוואונדן גע־ווארן מיט 29 טעג צוריק אין טאג האט זיך שוין מיאש געווען פון צו געפר־נען אים א לעבעדיקן, — איז פון די עראפלאנען וואס האבן אים געווהט געפונען געווארן ביי די ברענן פון טראוט לייק, אין אנטעריא ווילדער־נישן. זיינע איבערלעבונגען האבן אים ניט געשאדט.

מר. גארדאן איז א פליטעניק פון רעוו. טשארלס גארדאן, אדער ראלף קאנאר, אמריטער ווייניפעגער נאווע־ליסט. אווג. 15ן האט ער פארלאזן פיר־לוקאוט אויף זיין עראפלאן, פירנ־דיק זאגאסאן פאר די מיינערס פון די קאנסאלידייטעד סמעלטערס, אינ׳ם טראוט לייק דיסטריקט, און מער האט מען פון אים׳פון דאן אן ניט גע־הערט.

——(::)——

"הנוער העובד" יאריך סעפט. 26 און 27

אין פארבינדונג מיטן קאמפיין טאס דער הנוער העובד פירט אן אין שטאט היינטיקן מאנאט, ווערט אראנזשירט אויף פרייטאג און שבת, סעפטעמבער 26טן און 27טן א יונגטלאכער חלוצים יאריך אין ציון זאל.

דער לאמיטעט בעט אונז צו מעל־דען, אז ביים יאריך וועט דער עולם קאנען איינקויפן פארשיידענע מציאות, עס וועלן אויך דורכגעפירט ווערן פארשיידענע פארווייל־ונגען, מוזיק, טענץ־אז א. ו. זיי בעטן אלע פריינט־לאכע ארגאניזאציעס צו האלטן פריי די אויבנדערמאנטע דאטומס.

——(::)——

ארעסטאנט נעמט א קורס אין אוניווערסיטעט

קינגסטאן, סעפט. 16. — צווישן די 100 ארעסטאנטן אין דער פריזאן סקול פון דער קינגסטאן פעניטענשערי נע־פינט זיך איין ארעסטאנט, א לאנג־טערמיניקער וועלכער איז אבער נאך יונג אין יאר און ער איז זייער גע־ראטן אויפן געביט פון לערנען.

דער דאזיקער ארעסטאנט האט אנ־נעגעבן אן אפליקאציע אין קווינס אונ־ניווערסיטעט, אז ער וויל נעמען א קורס אין "ארטס". דער אוניווערסי־טעט האט באוויליקט זיין בקשה און די ארבעט וועט צו אים געשיקט ווערן אין טורמע, וואו ער האט שוין פאר־ענדיקט האיסקול.

פארדעכטיקטער אין רויבעריי ארעסטירט געווארן

דאפין, מאנ., סעפט. 17.— טייק לעווינצקי איז ארעסטירט געווארן 14 מייל צו צפון פון גרענדוויו אויפן פאר־דאכט, אז ער האט באראובט דעם עלע־וואטער מאן אין עשוויל די טעג אויף $500 און האט אים אריינגעשאסן צוויי קוילן אין פוס.

די פראווינציעלע פאליציי וואס האט ארעסטירט לעווינצקין האט אים געפר־נען אין א גע׳נגב׳עקן אוטומאביל און בעוואפנט מיט א רעוואלווער.

ראס גרין, דער עלעוואטאר מאן, לינט אין דעם הינן שפיטאל און ער בעסערט זיך.

נאך 25 נאצים ארעסטירט פאר בערלינער עקסצעסן; פאליציי האפט ארעסטירן היטלעריסטישע אנפירער

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

בערלין, סעפט. 17 (איטא). — די פאליציי האט ארעסטירט נאך 25 נא־ציס וואס האבן זיך באטייליקט אין די אנטי־אידישע עקסצעסן צוויי נאכטס ראש־השנה.

עס איז שוין מער קיין צווייפל ניט, אז די בערלינער היטלעריסטישע שטור־רעם־טרופן זיינען געווען מאביליזירט פאר אן אטאקע אויף די אידן אין דער דאזיקער נאכט, אין בעת זיי זיינען גע־בערגעפאלן די אידן, זיינען די היטלע־ריסטישע פירער אריומגעפאלן אויבער די גאסן אויף זייערע לוסטסרייבע אור־טאמאביל, אין האבן פארשפרייט די באפעלן פון הויפט־קוואַרטיר צו דער פאַ־גראמשטשיעקס. די פירער זיינען זיך צעלאפן ווען די אידן זיינען אין אונטער־נעקומען, אבער די פאליציי האפט אנ־ארעסטירן זיי נאר אינגיכן.

בערלין, סעפט. 17 (איטא). — באנ־דעם נאציס האבן ווידער אטאקירט אידן אין די בעגנגן פון קורפירשטנ־דאם. זיי זיינען יוד אבער צעלאפן ווי נאר די פאליציי איז אונטערגעקומען.

די שטאטס פארטיי אין די ווינציר־פאליטעט האבן דערקלאגט א פעטיציע צום מעיער, בעטנדיק אים ער זאל אנ־נעמען די נעהערטיקע מיטלען קעגן אַ מעגלאכע איבער׳חור׳ונג פון דער אנטי־אידישע עקסצעסן, וועלכע שעדיגן דעם נעשעפטס לעבן אין שטאט. זיי דער־קלערן, אז די שטאט איז פארגאנטווארט־לאך אז דארף גוט מאכן דעם שאדן פאראורזאכט צו די קרבנות פון דיעקס־צעסן.

בערלין, סעפט. 17 (איטא). — די טיפסטע אנטרוסונג פאר דעם ברוטאלן אקט באגאנגען קעגן אידן אין זייער יום־טוב׳דיקן טאג איז אויסגעדריקט געווארן אינם נאמען פונם אינערן מי־ניסטעריום פונם שטאטס סעקרעטאר אבעג אין דעם מיניסטארישן דירעקטאר קלאוזנער, וועלכע האבן אין דער אפ־וועזנהייט פונם אינערן מיניסטעריום סע־ווערינג אויפגענומען אַ אידישע דעלע־גאציע.

די דערעוונונג פארטרעטער האבן פארזיכערט די דעלעגאציע, אז די דע־

אפאזיציע קריטיקירט שארף די "נאציאנאלע" רעגירונג אין א היציקער דיסקוסיע אין הויז

מאקדאנאלד הערט שארפע באמערקונגען פון זיינע געווע־זענע חברים אויפן חשבון פון זיין רעגירונג

לאנדאן, סעפט. 17.— פרעמיער מאקדאנאלד האט אויף נעכטיקער זי־צונג פון הויז נעמען אויסהערן זייער שארפע באמערקונגען אויפן חשבון פון זיין רעגירונג פון זיינע געווענזענע חב־רים.

יעס האט זיך געהאנדלט מכח דיי גע־שיטענע נעהאלטן אינם פלאס. דער אנאנס וועגן די רעדוציר־טע נעהאלטן האט אריינגערופן אן אומרואיקע שטי־מונג אינם אטלאנטישן פלאס, אזוי אז די אדמיראליטעט האט נעמוזט צוריק־רופן דעם פלאט פון יס אין האפן אריין. ביי נעכטיקער סעסיע האט סער אוס־טין טשעמבערלען, ערשטער לארד פון דער אדמיראליטעט, אנאנסירט, אז די אדמיראליטעט האט איינגעוויליקט צו באטראכטן נאכאמאל די געפאלנטע רעדוקציעס פון געהאלטן און נעמען אין אנבאטראכט די פאלן וואו זיי קא־נען פאראורזאכן שווערקייטן.

דער שטורעם האט דאן אויסגעבראַ־כען. די ארבעטער האבן געפארערט אַ דעבאטע, אבער די רעגירונג האט ניט דערלאזן. עס האבן זיך אבער געשאפן פראגעס פון די ארבעטער ביינקלאך, וועלכע האבן געשאפן אן אומבאקוועמע לאגע פאר דער רעגירונג.

די ארבעטער האבן געפארגעט אויב די רעגירונג וועט פונקט אויף אזא אופן נעמען אין אנבאטראכט די ארבעטסלא־זע וועמעס שטיצע איז געשניטן גע־ווארן. זיי האבן אויך געוואלט וויסן, אויב סאלדאטן און פאליציסטן וועט מען אויך אנפרעגן וועגן שניידן זייערע שכירות. איינער האט באמערקט, אז אייניקע נעהאלטן אין פלאס זיינען גע־שניטן געווארן אויף 25 פראצענט, בעת די נעהאלטן פונם לארד פון דער אדמי־ראליטעט און פון אייניקע אנדערע מיניסטארן זיינען געשניטן געווארן בלויז אויף 10 פראצענט.

נאך 1,800 סי. פי. אר. ארבעטער ווערן ארויסגעווארפן

אכצן הונדערט ארבעטער, באשעפ־טיקט אין די הינע ענערגיען פאסיפיק וועסטאן שאפס, וועלן ארויסגעווארפן ווערן אויפן נאס מארגן, ווען די דא־זיקע שאפס ווערן געשלאסן, לויט א מעלדונג וואס איז נעכטן פארעפנט־לאכט געווארן, אויף אן אומבאשטימ־טער צייט.

די וועסטאן שאפס ארבעטער וועלן אזוי מיילן דעם גורל פון טויזנטער אנדערע סי. פי. אר. ארבעטער, וועלכע זיינען געבליבן אן ארבעט מיט דער ווערן פארטעפט און גלייכגילטיק צו ליידן פון פרעמדע.

אין דארף איז נאך יעדער מענש א מענ פאר זיך. דארטן זעען זיך אן מער ענין געלייכן אן ארבעט. אלן דארטן קאן מען דערווארטן מער הילף.

עס האט דערפאר קיין זינען ניט פאר אידישע פארמערס צו לויפן איצט אין שטאט. וואו די איינציקע הילף וואס זיי קאנען קריגן באזונדערס די נייטבארערפטיקע פון דער סי. פי. אר. סטיקסטע אומשטענדן, איז א ביילעט צוריק.

אין אויב זיי קאנען ניט קריגן דעם בילעט, איז זיי שוין נאר ניטא וואס מקנא צו זיין.

* * *

איך וויל דערפאר דא נאכאמאל נעבן די וואָרנונג צו די אידישע פארמערס, וואס קוקן ארויס אויף דער שטאט, — זיצט רואיק אויף אייערע פלעצער. האט געדולד און ווארט אויף בעסערע צייטן, וואס זיינען יקרנפאלס זיכער צו קומען פאר די וואס פארדינען זייער ברויט מיטן שווייס פון זייער פנים.

KODAK SAFETY FILM

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
דאס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

מר. מעדזשארס רעדיסטריבוציע פלענער

מר. מעדזשארס פארשלאג פאר דער רעדיסטריבוציע קאמיסיע פון מאניטאבער לעגיסלאטור צו שניידן די צאל פארטרעטער אין דער לעגיסלאטור פון 55 צו 35, דארף מען אננעמען. דאס וועט זיך הייפטזאכלאך שטיצן אויפן ארגומענט פון עקאנאמיע. דאס וועט וואהרשיינלאך מיינען פאר דער פראווינץ אן איינשפארונג פון וואסערע 30 אדער 35 טויזנט דאלאר אין "סעשאנאל אינדעמניטיס" (געהאלט) פאר דער לעגיסלאטור מיטגלידערשאפט. אויסער אומדירעקטע איינשפארונגען דורך דער פארקירצונג פון דער ליינג פון די סעסיעס: אז עס וועלן זיין ווייניקער מיטגלידער. וועלן זיין ווייניקער רעדעס, און די סעסיעס וועלן זיך ענ־דיקן שנעלער.

כאטש מר. מעדזשאר האט דערקלערט, אז ער מאכט זיין פאר־שלאג אין זיין אייגענעם נאמען, און נים פאר דער רעגירונג, קאנען מיר זיך אבער פארשטעלן, אז די רעגירונג וואלט פונם פראקטישן שטאנד־פונקט געדארפט שטיצן אזא פארשלאג. פאר א רעגירונג איז עס א סך באקוועמער, ווען די כהות פון דער געזעצגעבערישער קערפערשאפט זיינען מער באשריינקט: זי האט דאן א פרייערע האנט אנצוגיין מיט אירע פלענער, נים ווערנדיק אזוי געשטערט פון קריטיק פון אירע קענער . . .

אבער ווען מיר זאלן ארויסגיין פון דעם שטאנדפונקט פון עקאנ־נאמיע אין פון באקוועמלאכקייט פאר דער רעגירונג, דאן פארוואס אפ־שטעלן זיך אויף דער צאל 35? פארוואס נים שניידן נאך מער ? צו מיטגלידער פון דער לעגיסלאטור, און אזוי מאכן נאך גרעסערע איינ־שפארונגען אין געלט אין אין צייט. אין שאפן נאך אן באקוועמערע לא־גע פאר דער רעגירונג? פארוואס, וועלן מיר זאגן, נים שניידן די צאל ביז 20?

ווען מיר זאלן אבער גיין אין אט דער ריכטונג, וועלן מיר קיינ־מאל נים וויסן וואו אפצושטעלן זיך. ס'איז דער וועג צו דער אפשאפונג פון פאקט פארטרעטערשאפט בכלל אין צו דער גרינדונג פון א הער־גירונגס דיקטאטור, — וואס איז זייער באקוועם פאר א רעגירונג, אבער נים פאר פאלק . . .

מיר לעבן איצט אין א צייט פון גרויסע אויפטרייסלונגען. עס דערשיינען אין אונזער לעבן־נייע פאלישיש ריכטונגען. די אזוי גערו־פענע "פראגרעסיווע" אדער "ברעלען" פארטיי, וואס האלט איצט די רעגירונגס לייצעס אין אירע הענט, איז אליין א פראדוקט פון אט די נייע צייטן. איצט איז אזוי ווי אז א פראדוקט פון אט די נייע שטימען פון פאלק, וואס קאנען זיך קיים הערן היינט, אבער וואס קאנען באהערשן דעם מארגן

פון מר. מעדזשארס פלאן אבער וועלן ליידן נים בלויז נייע גרר־פרונגען, נאר איך אלטע פארטייען. די ליבעראלן אין ארבעטער פאר־טיי גרופן, למשל, וואלטן שווער געליטן ווען דער פלאן ווערט אנגענו־מען און ווען די דורכשניטלאכע שטימונג ביי די ווייליער זאל אן ערך זיין די זעלבע, וואס אין די לעצטע וואלן. זאל די שטימונג בייטן זיך־דאן קאנען די קרבנות זיין די קאנסערוואטיוון אדער אפילו די רעגי־רונגס פארטיי — קיין קאנטראקטן מיט דער אייביקייט האט זי דאך נים געשלאסן . . .

מיר ווייל דערפאר האפן, אז מר. מעדזשארס פלאן צו שניידן די פארטרעטערשאפט וועט נים אנגענומען ווערן. און אז די רעגירונג אליין, ווי באקוועם אזא פלאן אין פאר זאך פון דער נאנצער אויפשטעלונג. וועלן זיין ווייניקער רעדעס. און די סעסיעס וועלן זיך ענ־דיקן שנעלער.

כאטש מר. מעדזשאר האט דערקלערט, אז ער מאכט זיין פאר־שלאג אין זיין אייגענעם נאמען, און נים פאר דער רעגירונג, קאנען מיר זיך אבער פארשטעלן, אז די רעגירונג וואלט פונם פראקטישן שטאנד־פונקט געדארפט שטיצן אזא פארשלאג. פאר א רעגירונג איז עס א סך באקוועמער, ווען די כהות פון דער געזעצגעבערישער קערפערשאפט זיינען מער באשריינקט: זי האט דאן א פרייערע האנט אנצוגיין מיט אירע פלענער, נים ווערנדיק אזוי געשטערט פון קריטיק פון אירע קענער . . .

אבער ווען מיר זאלן ארויסגיין פון דעם שטאנדפונקט פון עקאנ־נאמיע אין פון באקוועמלאכקייט פאר דער רעגירונג, דאן פארוואס אפ־שטעלן זיך אויף דער צאל 35? פארוואס נים שניידן נאך מער ? צו מיטגלידער פון דער לעגיסלאטור, און אזוי מאכן נאך גרעסערע איינ־שפארונגען אין געלט אין אין צייט. אין שאפן נאך אן באקוועמערע לא־גע פאר דער רעגירונג? פארוואס, וועלן מיר זאגן, נים שניידן די צאל ביז 20?

ווען מיר זאלן אבער גיין אין אט דער ריכטונג, וועלן מיר קיינ־מאל נים וויסן וואו אפצושטעלן זיך. ס'איז דער וועג צו דער אפשאפונג פון פאלק פארטרעטערשאפט בכלל אין צו דער גרינדונג פון א הער־גירונגס דיקטאטור, — וואס איז זייער באקוועם פאר א רעגירונג, אבער נים פאר פאלק . . .

מיר לעבן איצט אין א צייט פון גרויסע אויפטרייסלונגען. עס דערשיינען אין אונזער לעבן־נייע פאלישיש ריכטונגען. די אזוי גערו־פענע "פראגרעסיווע" אדער "ברעלען" פארטיי, וואס האלט איצט די רעגירונגס לייצעס אין אירע הענט, איז אליין א פראדוקט פון אט די נייע צייטן. איצט איז אזוי ווי אז א פראדוקט פון אט די נייע שטימען פון פאלק, וואס קאנען זיך קיים הערן היינט, אבער וואס קאנען באהערשן דעם מארגן

פון מר. מעדזשארס פלאן אבער וועלן ליידן נים בלויז נייע גרר־פרונגען, נאר איך אלטע פארטייען. די ליבעראלן אין ארבעטער פאר־טיי גרופן, למשל, וואלטן שווער געליטן ווען דער פלאן ווערט אנגענו־מען און ווען די דורכשניטלאכע שטימונג ביי די ווייליער זאל אן ערך זיין די זעלבע, וואס אין די לעצטע וואלן. זאל די שטימונג בייטן זיך־דאן קאנען די קרבנות זיין די קאנסערוואטיוון אדער אפילו די רעגי־רונגס פארטיי — קיין קאנטראקטן מיט דער אייביקייט האט זי דאך נים געשלאסן . . .

מיר ווייל דערפאר האפן, אז מר. מעדזשארס פלאן צו שניידן די פארטרעטערשאפט וועט נים אנגענומען ווערן. און אז די רעגירונג אליין, ווי באקוועם אזא פלאן אין פאר זאך פון דער נאנצער אויפשטעלונג. העכער דעם פרינציפ פון פאלקס פארטרעטערשאפט קענען אנדערע חשבונות און וועט נים מסכים זיין מיט דעם אטארני־דזשענעראלס פלענער.

* * * * *

מיר האבן נים וואס איינצוזעצן קעגן מר. מעדזשארס פארשלאג איינצופירן פראפארציאנעלע פארטרעטערשאפט אויבער דער נאנצער פראווינץ. אויסער פיר וואל־קרייזן וואס געפינען זיך אין א ספעציפי־שער לאגע, לויט דעם מוסטער פון ווייניפעג.

מיר האבן אבער זייער שטארק וואס איינצוזעצן קעגן זיין פלאן צו געבן דער שטאט ווייניפעג בלויז זיבן פארטרעטער. וואס איז נאר איין־פינפטל פון דער גאנצער מיטגלידערשאפט וואס ער שלאגט פאר.

אין אנקלאנג מיט דעם דאמיניאן צענזוס דורכגעפירט לעצטן יוני וועט איינגיכן דורכגעפירט ווערן אויך א דאמיניאן רעדיסטריבו־ציע. אזוי ווי דער צענזוס האט געצייגט א באדייטנדיקן וואוקס פון ווייניפעג באפעלקערונג פאר די לעצטע צען יאר, איז עס אזוי גוט ווי זיכער, אז ווייניפעג פארטרעטערשאפט אין דעם פעדעראלן הויז וועט פארגרעסערט ווערן פון פיר אויף פינף.

אין דער רעדיסטריבוציע פון די פעדעראלע וואל־קרייזן ווערט אנגענומען פארן באזיס דאס באפעלקערונג פון די באטרעפנדיקע קרייזן. מיר קאנען אבער בשום שאם אופן נים־פארשטיין, וועלכע פרינציפ הערשן אין דער רעדיסטריבוציע פון די פראווינציעלע וואל־קרייזן פון מאני־טאבא. אויסער די געגראפישע פרינציפן.

אבער וואל־קרייזן, אינם געגראפישן זינען, קלייבן נים אויס קיין פארטרעטער. דאס טוען די בירגער וואס וואוינען אין די וואל־קרייזן. ווען מען זאל זיך האלטן שטריינג אן דעם געגראפישן פרינ־ציפ, וואלט דאך ווייניפעג געדארפט קריגן ווייניקער פארטרעטערשאפט, ווי, מיר זעען זאגן, די ווינדערנישן פון רופערטס־לאנד, וואס זיינען די גרויס ווי א גאנצע מדינה . . .

און מיר זעען דערפאר נים איין, מיט וואס איז א ווייניפעגער בירגער ווייניקער השוב, ווי א בירגער פון וועלכן עס איז אנדער קרייז, און פאהוואס די שטים פון א יעגער אין די ווייטע צפון ווילדערנישן פון מאניטאבא זאל זיין אן ערד צען מאל ווערטקאמער אין די וואלן, ווי די שטים פון א ווייניפעגער געשעפטסמאן, ארבעטער אדער פראפעסיאנאל.

די ווייניפעגער בירגער דערפילן זייערע מלוכה פליכטן זיכער נים ערגער ווי די איינוואוינער פון די דארפישע געגנטן פון דער פראו־ווינץ אדער די ווייטע צפון געגענטן. וואס איז שייך פראווינציעלע שטייערן, טראגן זיי אויף די פלייצעס דעם גרעסטן טייל. און אויפן חלק פון יעדן ווייניפעגער בירגער פאלן אפשר אויס עטלאכע מאל מער פראווינציעלע שטייערן, ווי אויף דעם בירגער פון אויסער ווייניפעג, וועלכער האט עטלאכע מאל מער שטימרעכט פון אים . . .

עס איז דא בלויז איין איינציקער יושר/דיקער באזיס פאר רעדיסטריבוציע: פארטרעטערשאפט לויט דער באפעלקערונג. לויט אט דעם השבון קומט ווייניפעג אן ערך פון א דריטל פון דער גאנצער פראווינץ, אויסער פיר וואל־קרייזן וואס געפינען זיך אין א ספעציפי־שער לאגע, לויט דעם מוסטער פון ווייניפעג.

מיר האבן אבער זייער שטארק וואס איינצוזעצן קעגן זיין פלאן צו געבן דער שטאט ווייניפעג בלויז זיבן פארטרעטער. וואס איז נאר איין־פינפטל פון דער גאנצער מיטגלידערשאפט וואס ער שלאגט פאר.

אין אנקלאנג מיט דעם דאמיניאן צענזוס דורכגעפירט לעצטן יוני וועט איינגיכן דורכגעפירט ווערן אויך א דאמיניאן רעדיסטריבו־ציע. אזוי ווי דער צענזוס האט געצייגט א באדייטנדיקן וואוקס פון ווייניפעג באפעלקערונג פאר די לעצטע צען יאר, איז עס אזוי גוט ווי זיכער, אז ווייניפעג פארטרעטערשאפט אין דעם פעדעראלן הויז וועט פארגרעסערט ווערן פון פיר אויף פינף.

אין דער רעדיסטריבוציע פון די פעדעראלע וואל־קרייזן ווערט אנגענומען פארן באזיס דאס באפעלקערונג פון די באטרעפנדיקע קרייזן. מיר קאנען אבער בשום שאם אופן נים־פארשטיין, וועלכע פרינציפן הערשן אין דער רעדיסטריבוציע פון די פראווינציעלע וואל־קרייזן פון מאני־טאבא.

ווידער! אין 1931 עקסיבישאָנס

אין אפענע קאָנטעסטן פון בעסטע היימישע געבעקסן פון יעדן סארט מעל

דער גאָלדענער מעדאל
די צוויי זילבערנע מעדאלן
127 ערשטע פריזן
צוזאמען 337 פריזן

אין איבער 40 וואריעטעטן פון היימישע געבעקסן זיינען געוואונען געווארן פון די געברויכער פון

די דאזיקע פריזן זיינען געוואונען געווארן אין עקסיבישאָנס אין ברענדאן, קאלגארי, מאסקאטון, רעדזשיינע, יארקטאן, עדמענטאן, נאָרט בעטלפארד און פרינץ אלבערט פון ווייסע, ברוינע און פעניסי ברוינס, פאיס, באנס, ביסקעטס און אלע סארטן קעיקס און קוקיס, אין סיניאר און דזשוניאר סעקשאנס.

דעם

רב'ס טאָכטער

א העכסט שפּאַנענדיקער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין מיטל־אַלטער

פון לעאָן וויעזענפעלד

(פארזעצונג)

— אבער וואס רעדסטו, מיין זון? — האט דער קאנצלער אויסגערופן — ווי קאנען מיר וואגן צו האנדלען קעגן דעם ווילן פון אונזער פרינצעסן? זי באשטייט דורכאויס אויף דעם, אז די אידישע מיידל זאל פארלאזן דאס פירסטנטום אין דער צייט פון אכט טעג. פריער האט זי געפאדערט פינף טעג, אבער איצט, ווען זי הייראט, האט זי איר פארלייגנערט דאס פארבלייבן אויף נאך דריי טעג. ווען מיר זאלן וועלן האנדלען קעגן איר ווילן וואלט מיר ביי איר געפאלן אין אונגנאדע, און דאס וואלט געהייסן א מלחמה צווישן אונז און דער פרינצעסן.

— ניין, — האט דער יונגער גראף געזאגט, — ניט מיר וועלן פירן די מלחמה, איך קאן אבער אימיצן, וואס וועט פאר קיין מורא ניט האבן, וואס וועט קענען איר אויפנעמען יערן קאמף...

— ווער איז דאס, מיין זון? — האט דער קאנצלער מיט נייגעריקייט געפרעגט.

— עמעריך, עמעריך! — האט גראַ געענטפערט — און ער האט זיך באלד דערנאך געזעגנט מיט זיין פאטער און איז האסטיק ארויס פון זיין קאבינעט.

קאפיטל 15

פרינץ עמעריכס אפפארן פון שטאט האט ניט געמאכט קיין שום איינדרוק אויף דער אריסטאקראטיע, וועל־כע האט ניט אפגעטעלט די רכילות וועגן אים. די דאזיגן און הערן, וועל־כע האבן ליב געהאט שטענדיק זיך צו באלן אין אייגענע אינטערעסן, און האבן כמעט יעדע אייגענע אינטערעסן, און האבן כמעט שעה פון טאג דערציילט אנדערע ניט געשטויגענע און ניט געפלויגענע זאַ־כען וועגן אים.

נעהאלפן אין דער דאזיקער "אר־בעט" האט זיי דאס מאל ארגוס, וועל־כער האט צווישן דער אריסטאקראטיע פארשפרייט די נייעס, אז דער פרינץ האט זיך פארליבט אין א אידישער מיידל. דאס האט ארויסגערופן שפאט און געלעכטער ביי די דאמען, וועלכע האבן זיך אונטערהאלטן אויף דעם פרינצעס חשבון, און אזוי ארום אין ער געווען דער געשפרעך פון טאג, כאטש ער איז שוין געווען ווייט פון דער שטאט.

אין טירנא האבן אלע מיט דער גרעסטער אומגעדולד געווארט אויף א באריכט פון טעשען, ניט דערפאר, ווייל מען איז געווען נייגעריק צו וויסן סען צי דער פרינץ איז בשלום אנגע־קומען אהין, נאר דערפאר, ווייל די טירנא'ר אריסטאקראטיע איז געווען כעטש איבערצייגט, אז פירסטן אלעק־סאנדרא און פרינצעסן העלענא, וועל־כע ער האט אזוי חוצפה'דיק באלייד־דיקט ווען זיי זיינען געקומען מיט א באזוך קיין טירנא, וועלן אים ניט אי־בערלאזן שוועל פון זייער הויף, און ער וועט זיך צוריקקערן מיט חרפה.

איינגעלאדן האט אפילו קיינער ניט געוואלט דעם פרינצעס מאראלישע מפ־לה. פארקערט, מען וואלט אפילו גע־קאנט זאגן, אז די זעלבע מענשן, וועל־כע האבן זיך אזוי הארציק אונטער־האלטן אויף זיין חשבון, און האבן וועגן אים אנגעטריבן רכילות, האבן אים געוואלט זעען גרויס, שעכטיק און גליקלאך. ערשטנס דערפאר, ווייל דאס איז געווען אויף אין זייער אייגענע אינטערעסן. און צווייטנס, דערפאר, ווייל דער פרינץ איז געווען א זעל־

טען גוטער מענש, און אלע האבן אים באמת ליב געהאט.

דאס טרייבן רכילות וועגן אים, דאס פאנאנדערטראגן פון אלץ נייע סענ־סאציאנעלע לינגס, איז ביי דער אריי־סטאקראטיע געווען מער א מין ספארט, און האט פאקטיש ניט אנטהאלטן קיין שום בייזע כונות. ווען דער פרינץ וואלט זיך געווען צוריקגעקערט פון טעשען א באליידיקטער, א ניט אריינ־געלאזענער, וואלט דאס זיכער געווען ארויסגערופן דעם גרעסטן פארדראס פון דער אריסטאקראטיע, און וואלט זיכער אויף געווען געפירט צו א בלוט־טיקער מלחמה צווישן די צוויי פיר־סטענטימער.

אבער ניט אכטנדיק אויף דעם דאָ־זיקן פאקט, וואלט עס די אריסטאקראַ־טישע דאמען און הערן דאך געווען פארשאפט א רעכט ביסל שפאס צו זע־ען דעם פרינץ זיך צוריקקערן ווי אן אנגעפאטשטטער, און דערפאר האט זיי ביי זיי אויסגעארבעט דער פעס־טער גלייכן, אז ער וועט זיך טאקע אזוי צוריקקערן.

אין דער צייט ווען די אריסטאקראַ־טיע האט אבער דערוואַרטעט א נאכ־ריכט פון טעשען, איז דער פרינץ אין דער אמת'ן געווען נאך ווייט פון יע־נער פירסטנטום. אויף דעם סטן טאג נאכדעם ווען ער האט פארלאזן טיר־נא, איז ער ערשט געווען אין מיטן וועג און ער האט נאך געראַרעט מאַכ א האלבע רייזע כדי אנצוקומען קיין טעשען.

עמעריך האט פארלאזט טירנא מיט א פארביטערטן הארץ. ער האָ געווען זיכער און די פרינצעסן וועט זיך באלד נעמען צו דער ארימער חנה"לען און זי וועט איר ווילן שלעכטס טאָן. ער איז אבער אויך געווען זיכער, אז זיין פריינט, דער יונגער גראף געווען בא־טיאנא, וועט האלטן ווארט און וועט אים קומען מעלדן פון יעדער זאַך. דערפאר האט ער זיך ניט געאיילט און ער האט זיך גענומען צייט צו מאַ־כען די רייזע.

זיינע באַגלייטער האבן זיך אויף ניט געאיילט, ווייל אויף די פרייע פעלדער און די וועלדער, וועלכע זיי האבן באדארפט דורכפארן, האבן זיי געלעבט א גוטן טאג. זיי האבן אויפ־געשלאגן טענטס און זיי האבן דאר־טען געפראוועט גאנצע)הוליאנקעס. זיי האבן,זיך געבראכט מיידלאר פון די דערבייאיקע דערפער, וועלכע האבן פאר זיי געטאנצט און האבן זיי אונ־טערהאלטן, שענער און בעסער ווי זיי האבן זיך געקאנט אונטערהאלטן אין הויף פון טירנא אדער טעשען.

דערפאר זיינען די פריינט און באַ־גלייטער פון דעם פרינץ געווען צור־פריד, וועל־כע ער נעמט ביסל שפאס צו זע־ען. שטילערהייד האבן זיי געבעטן גאט אז די רייזע זאל געדויערן כאטש א דריי מאנאטן צייט.

אויף דעם פינפטן טאג איז דער פירסט מיט זיין סוויטע אנגעקומען אין דעם גרייסן וואלד, וועלכער האט זיך געפונען ניט ווייט פון קאשאו, לעבן דער שלעזישער גרענץ. דארט האט ער עהרייסן אויפשלאגן א לאגער און באלד אין דער דאזיקער לאגער פאר־וואנדלט געווארן אלס א לעבעדיקן פלאץ, וואו מען האט זיך אונטערהאלט־טען און געלאזט וואוויל גיין.

פון א דערבייאיקן דארף האבן די דיינער געבראכט עופות, וועלכע זיינען געווארן אויף דעם אויפגעשלאגענעם פייער. מיידלאך אין נאציאנאלער אונ־גארישע קאסטיומען זיינען געקומען כאפן א קוק אויף דעם פרינץ, און זיי זיינען דערביי געווען מער ווי צופרי־דען זיך אונטערבוהאלטן מיט די אריי־סטקראטישע יונגעלייט. מוזיק איז גע־קומען פון א צווייטן דארף און עס איז דארט געווען רעכט לעבעדיק.

נאר איינער צווישן דעם פרייליכן עולם איז ארומגענאנגען טרויעריק. אים האט קיין זאך ניט געפרייט. דאס איז געווען דער פרינץ עמעריך, וועל־כער האט געהאלטן אין איין קוקן אויף צוריק, אויף דעם וועג, וועלכער איז שוין געלעגן הינטער אים, און ער האט דארט דערווארטעט עפעס גייר־עס.

חנה'לע איז אויף איין מינוט ניט ארויס פון זיינע געדאנקען. ער האט געפילט, אז ער האט זי איצט מער ליב פריער, און אז ער וואלט געווען גרייט פאר איר אפצוגעבן זיין לעבן,

שעה פון טאג דערציילט אנדערע ניט געשטויגענע און ניט געפלויגענע זאַ־כען וועגן אים.

נעהאלפן אין דער דאזיקער "אר־בעט" האט זיי דאס מאל ארגוס, וועל־כער האט צווישן דער אריסטאקראטיע פארשפרייט די נייעס, אז דער פרינץ האט זיך פארליבט אין א אידישער מיידל. דאס האט ארויסגערופן שפאט און געלעכטער ביי די דאמען, וועלכע האבן זיך אונטערהאלטן אויף דעם פרינצעס חשבון, און אזוי ארום איז ער געווען דער געשפרעך פון טאג, כאטש ער איז שוין געווען ווייט פון דער שטאט.

אין טירנא האבן אלע מיט דער גרעסטער אומגעדולד געווארט אויף א באריכט פון טעשען, ניט דערפאר, ווייל מען איז געווען נייגעריק צו וויסן סען צי דער פרינץ איז בשלום אנגע־קומען אהין, נאר דערפאר, ווייל די טירנא'ר אריסטאקראטיע איז געווען כעטש איבערצייגט, אז פירסטן אלעק־סאנדרא און פרינצעסן העלענא, וועל־כע ער האט אזוי חוצפה'דיק באלייד־דיקט ווען זיי זיינען געקומען מיט א באזוך קיין טירנא, וועלן אים ניט אי־בערלאזן שוועל פון זייער הויף, און ער וועט זיך צוריקקערן מיט חרפה.

איינגעלאדן האט אפילו קיינער ניט געוואלט דעם פרינצעס מאראלישע מפ־לה. פארקערט, מען וואלט אפילו גע־קאנט זאגן, אז די זעלבע מענשן, וועל־כע האבן זיך הארציק אונטער־האלטן אויף זיין חשבון, און האבן וועגן אים אנגעטריבן רכילות, האבן אים געוואלט זעען גרויס, שעכטיק און גליקלאך. ערשטנס דערפאר, ווייל דאס איז געווען אויף אין זייער אייגענע אינטערעסן. און צווייטנס, דערפאר, ווייל דער פרינץ איז געווען א זעל־

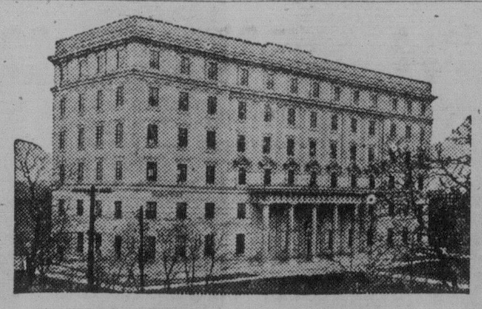

HEAD OFFICE — TORONTO, CANADA
(Occupied exclusively by the Company)

וואו זיינען אייערע סייווינגס?

יעדער מאַנאט ווערן טויזנטער פונטן אָפּגעשפּאַרט — וואס וואלטן אָפט אויסגעגעבן געוואָרן איידער דער יאר איז אוועק אויף אומוויכטיקע זאכן. אכט פון יעדע צען מענער זיינען אָפּהייננגיק צום עלטער פון פינף און זעכציק יאָר. א מאנופעקטשורערס לייף ענדאומענט פאָ־ליסי לייגט אוועק אייערע סייווינגס וואס מען קאָן ניט דערגרייכן פון טעגלאכן דראנג אויסצוגעבן זיי, גאראנ־טירט אייער צוקונפט און באשיצט אייערע ליבע און טייערע.

Established 1887

THE
MANUFACTURERS LIFE
INSURANCE COMPANY
Branch Office: 300 Huron & Erie Bldg., Winnipeg

W. A. KENNEDY, C.L.U., Branch Manager
M. WAISMAN, General Agent

1 טאָג

ג ע ד י י נ ק ט! אז מיר קאָנען אייך געבן באדינונג אויב איר פאר־לאנגט, אין אלע אייערע — **דריי קליינינג אָדער פארבן**

PERTH DYE WORKS LTD. 37 266

נ. פ. פארטנאי
מענערזשער

— וואס זשע האט דיר געבראכט אהער? — האט דער פרינץ מיט דרע גרעסטער אומגעדולד געוואָלט וויסן.

— איך בין דיך בלויז געקומען זאַ־גען, האט געארג געצויגן די ווערטער, כדי ניט צו טרעפן דעם פרינץ צו שווער, — אז אין דריי טעג ארום וועט זי שוין זיין א פארהייראט פרוי —

— א פארהייראט פרוי? — האט דער פרינץ ווילד אויסגעשריען — אסער דאס איז דאך אוממעגלאך?! האט זי שוין אזוי שנעל, געלאזט ברע־כען איר ווארט וואס זי האט מיר גע־געבן, און האט מיך אזוי ביטער פאר־ראטן?

— ניין, עמעריך! — האט דער גראף געזאגט — זי האט דיך ניט פארראטן. זי גייט ניט צו דער חופה מיט אי ראיינגעגעס ווילן, נאר זי ווערט דערצו געצוואונגען.

— געצוואונגען? געצוואונגען? פון וועמען?

— פון דיין מוטער, — האט גע־ארג געענטפערט — חנה'לע און איר פאטער זיינען גערופן געווארן אין פאָ־לאַץ און די פרינצעסן האט איר באַ־פוילן זיך אָפּצוטראגן פון טירנא אין דער צייט פון פינף טעג. כדי זי ניט צו לאזן אליין וואנדערן אין א פרעמ־דער לאנד, האט איר פאטער באשלאסן זי התונה צו מאכן מיט איינעם פון די בחורים אין זיין ישיבה, און ער האט ביי דיין מוטער פאר דעם צוועק אויסגעבעטן אז זי זאל איר דערלויבן צו פארבלייבן אויף נאך דריי טעג.

— טייוול! טייוול, אין מענטשן גע־שטאלט! — האט דער פרינץ אין דער העכסטער אויפרעגונג אויסגערופן. — קאנאליע, דאס וועט דיר ניט געלונ־גען! דאס וועט דיר ניט געלונגען! כע־כ־כע! מיר וועלן אויפנעמען די מלחמה און מיר וועלן זעען ווער עס וועט זיין דער שטארקערער.

אין איידער גראף געארג האט נאך באגרייפן וואס דער פרינץ וויל טאָן, האט ער זיך האסטיק געווענדעט צו זיינע באַגלייטער און ער האט זיי באפוילן אלץ, שנעל ווי מעגלאך צור־אמענצופאקן, ווייל זיי פארן צוריק קיין טירנא.

— וואס ווילסטו טאָן? — האט אים געארג געפרעגט — פארשטייס־טו דען ניט, אז דאס וועט הייסן א מל־חמה מיט דיין מוטער, וועלכע דו וועסט זיכער פארלירן?

— וואס דען האסטו דערוואַרטעט, וועל איך טאָן? — האט אים דער פרינץ צוריקגעפרעגט — האסטו אפ־שר געמיינט, אז איך וועל דערלויבן מיין מוטער מיך צו פארשיקן ווי א אינגל און איר לאזן דורכפירן אירע טייוולישע פלענער קעגן אן אומשולדי־קער מיידל? וואלסטו געקאנט דער־ווארטן, אז איך זאל זיך אויסבאהאל־טען ווי א ניידעריקער פייגלינג, און שטיין פון דערווייטנס און לאזן מיין מוטער טאָן מיט איר וואס עס וועט זיך איר פארגלוסטן?

— ניין, — האט געארג געענט־פערט — איך האב דאס ניט גע־מיינט. איך, אויף דיין ארט, וואלט אויף געגאנגען קעגן דעם ווילן פון מיין פאטער און איך וואלט געטאָן דאס, וואס איך וואלט באטראכט פאר מיין הייליקער פליכט. ווען איך בין געלאפן דיר איבערגעבן פון דיין מור־טערס פלענער, בין איך געווען זיכער, אז דו וועסט קענען איר אויפנעמען א קאמף. איך האב אבער מורא, אז ווען דו וועסט זיך איצט צוריקקערן צוזאַ־מען מיט דיין מוייטע וועט דאס כען דיין לאנע אזוי שווער אז די פרינצעסן וועט האבן די איבערהאנט איבער דיר און זי וועט דיר באַ־באווען.

— פארלאז זיך נאר אויף מיר — האט דער פרינץ אים באַרואיקט. — מיר מוזן גלייך ארויספאָרן, ווייל יע־דע מינוט איז טייער און עס קאן וועל־רען געפערלאך פאר דער ארימער חנה־לען דארטן.

דעם פרינצעס באגלייטער זיינען גע־ווארן ניט ווייניק איבערראשט ווען זיי מיט זיך צוריקקערן. ווען עמעריך איז אינגעגאנגען ווילן, נאר זי ווערט דערצו געצוואונגען.

— געצוואונגען? געצוואונגען? פון וועמען?

— פון דיין מוטער, — האט גע־ארג געענטפערט — חנה'לע און איר פאטער זיינען גערופן געווארן אין פאָ־לאץ און די פרינצעסן האט איר באַ־פוילן זיך אָפּצוטראגן פון טירנא אין דער צייט פון פינף טעג. כדי זי ניט צו לאזן אליין וואנדערן אין א פרעמ־דער לאנד, האט איר פאטער באשלאסן זי התונה צו מאכן מיט איינעם פון די בחורים אין זיין ישיבה, און ער האט ביי דיין מוטער פאר דעם צוועק אויסגעבעטן אז זי זאל איר דערלויבן צו פארבלייבן אויף נאך דריי טעג.

— טייוול! טייוול, אין מענטשן גע־שטאלט! — האט דער פרינץ אין דער העכסטער אויפרעגונג אויסגערופן. — קאנאליע, דאס וועט דיר ניט געלונ־גען! דאס וועט דיר ניט געלונגען! כע־כ־כע! מיר וועלן אויפנעמען די מלחמה און מיר וועלן זעען ווער עס וועט זיין דער שטארקערער.

אין דער צעלבער צייט איז דער קאנצלער, גראף באטיאנא, געווען ביי זיך אין קאבינעט און ער האט ניט געקאנט אריבער־מען, און מיט וועלכע פלענער ער טראגט זיך ארום.

(ווייטערעס קומט)

באשיצט אייער געלט

כדי צו האלטן אייער געלט זיכער, נוצט די דאזיקע באנק פונקט אזוי ווי אנדערע מענשן טוען. איר קאנט אנפאנגען א סייווינגס אקאונט מיט, אפילו אזוי ווייניק, ווי איין דאלאר. איבער זיבן הונדערט מיליאן דאלאר, דאס געלט פון מוזיגנטער מענער און פרויען אין קאנאדע, ווערט איבערגעלאזן צו דאס געלט אין זיכערקייט אויף דעפאזיט טאג איין, טאג אויס, אין די אכט הונדערט ברענטשעס פון דער באנק.

אונזערע ברענטשעס נעמען שטענדיק אויף גערן אידישע אקאונטס.

The Royal Bank of Canada

סייל פאָסטערס

נעמאכט

אין 24 שעה

שיין און צוציענד

ביי

"דאס אידישע וואָרט"

מיר האבן אן אויסוואל פון הונדערטער קאטס פון די לעצטע צייכענונגען צו באצירן די פאסטערס

מיר טוען די גאנצע ארבעט

שיקט אונז בלויז אריין די פרייזן פון די אדטיקלען וועלכע איר ווילט ארויס־שטעלן אויפן סייל — און מיר טוען שוין פאר אייך דאס איבעריקע

שרייבט אין וועלכער שפראך איר ווילט צו

THE ISRAELITE PRESS LIMITED
165 Selkirk Ave. Phones: 52 213 - 55 409

גרויסע פאַרכאַרייטונגען ווערן געמאַכט צו דער פאַראייניקונגס קאָנווענשאָן פון די פּועלי ציון און צעירי ציון

אין דער וואָך פון דעם 14טן ביזן 18טן אקטאבער וועט דא אין פילאדעל־פיע, פּענסילוואניע, ווערן די פאראייני־קונגס קאנווענשאָן פון די צוויי ציוניס־טישן־סאציאליסטישע פארטייען, די פּועלי ציון און צעירי ציון.

אין די קרייזן פון דער ציוניסטיש סאציאליסטישער באַוועגונג, אזוי אויך אין די ציוניסטישע רייען פון די אנ־דערע ריכטונגען, ווערט די פאראייני־קונג פון די ביידע פארטייען אין דער איצטיקער אחריות'פולער צייט אין ציונזם באטראכט פאר א גאר וויכ־טיקן שריט. אויך אין די דיין סאציי־אליסטישע רייען ווערט די פאראייני־קונג זייער ווארים באגריסט מיט דעם וואס עס ווערט געשאפן א נייער פאר־אייניקטער סאציאליסטישער כח.

די צענטראל קאמיטעטן פון די ביי־דע פארטייען אזוי אויך דער פאראיי־ניקטער קאנווענשאָן קאמיטעט פון פי־לאדעלפיע מאכן באזונדערע פארבא־רייטונגען דורכצופירן די קאנווענשאָן אויף א קאַג פייערלאכן אופן. די פאר־אייניקונגס קאנווענשאָן וועט דער־עפנט ווערן פרייטאג, דעם 16טן אק־טאבער, מיט א פיעערלאכער פארזאמ־לונג ביי וועלכער עס וועלן אויפטרעטן באוואוסטע רעדנער פון ביידע פאר־טייען. עס ווערט אויך דערווארטעט אז צו דער קאנווענשאָן זאָל קומען א פארטרעטער פון דער פאראייניקטער ארבעטער פארטיי אין ארץ־ישראל.

בעפאר דער דערעפענונג פון דער פאראייניגונגס קאנווענשאָן וועלן סיי די פּועלי ציון אין אויך די צעירי ציון אפהאלטן באזונדערע קאנפערענצן. די פּועלי ציון קאנפערענץ וועט אפנע־האלטן ווערן מיטוואך אוונט, דעם 14 אקטאבער, און וועט אנהאלטן ביז פרייי־טאג נאך מיטאג. די ציוניסטן פון דער פּועלי ציון קאנפערענץ און פון דער פאראייניקונגס קאנווענשאָן וועלן גע־האלטן ווערן אין דעם "בענדזשאמין

אויב זי זאל זיך געפינען אין דער מינדסטער געפאר.

מיט וואס פאר א הארץ ער איז גע־פאָרן צו דער פרינצעסן קיין טעשען, קאָן מען זיך פארשטעלן. הונדערטער מאל אין אמינוט האט ער אויף זיך געבעטן־דעם טויט און ער האט זיך געוואונדשן אז ע זאל קיינמאל ניט קאָ־נען אהין קומען. אבער דער טויט האט אים ניט געוואלט צוליב טאָן, אזוי אלס א סאלדאט האט ער געמוזט דורכפירן דעם באפעל פון זיין הויפטער.

ווען אימיצער וואלט דאָן אבער ארייננעקוקט אין דעם פרינצעס הארץ, אזוי וואלט ער דארטן ניט בלויז גע־ווען דערזעען א גרויסע ליבע צו חנה־לען, נאר נאך א גרעסערן האס אין שנאה צו זיין מוטער. קיינמאל פריער האט ער נאך היינעם ניט אזוי פיינט געהאט, ווי ער האט איצט פיינט גע־האט זיין מוטער, אין וועלכער ער האט געזעען אן אמת'ן טייוול.

ניט זעלטן פלעגט אין די געדאנקען פון דעם פרינץ אויפוואכן דער ווילן צו רעוואלטירן קעגן זיין מוטערס פאר־לאנג, זיך צוריקקערן אהיים. אבער באלד האט ער זיך בארעכנט, אז, ער־שטעגט וועט ער מוזן פארלירן דעם קאמף קעגן איר; און, צווייטנס, וועט ער שטעלן חנה'לען אין נאך א גרעַ־סערער געפאר ווי די, אין וועלכער זי געפינט זיך איצט.

און טאקע פאר חנה'לעס וועגן, פיל מער ווי פאר זיך אליין, האט ער פאר־ביסן מיט די ליפּן און ער האט באַ־שלאָסן צו טאָן וואס זיין מוטער פאר־לאנגט, טיף אין הארצן האט ער אבער געהאפט, אז גאט וועט באוויין עפעס א וואונדער, און ער וועט געראטעוועט ווערן פון זיין ביטערער לאנע.

דער דאזיקער וואונדער איז געקומען ווען ער האט פלוצלונג פון דער ווייַ־טענס דערזעען ווי א רייטער יאגט זיך מיט אלע כחות אויף א פערד און דער־נעענטערנדיק זיך, וואס ווייטער אלץ מער, צו זיין לאגער.

ווען דער רייטער איז שוין געווען נאענט האט עמעריך אין אים דער־קענט זיין פריינט געארג, און ער איז אים אנטקעגן געלאפן.

— וואס איז געשעען? — האט דער פרינץ אויסגערופן נאך איידער דער יונגער גראף האט געהאט צייט אראפצושפרינגען פון דעם שווייס נאַ־שטיין פון פערד — וואס איז געשעען? וואס טוט זי? — חנה'לע?

— שרעקט זיך ניט, — האט דער גראף געענטפערט. — עס איז גיט גע־שעען קיין בייז. איך וועל דיר אלץ דערציילן, לאז מיר נאר אראפקומען פון פערד און קומען צו זיך.

גראף געארג האט דאן שוין ניט נעדארפט אליין אראפצושפרינגען פון פערד, עמעריך האט אים אנגעכאפט און ער האט אים אראפגעלאזט אזוי ווי א קליין קינד.

— אפרוען און קומען צו זיך וועס־טו שפּעטער, — האט ער ווייסגערופן.

— איצט זאג מיר, וואס הערט זיך דארטן? וואס מאכט זי און וואס האט מיין מוטער געטאן מיט איר?... זאג שנעל, ווייל אין מיר שטארב יע־דער אבר.

— באַרואיק זיך — האט געארג געלאפן געענטפערט — מיט דיין חנה־לען איז ניט געשעען קיין שלעכטס. איך האב זי נעכטן געזעען און זי שיינט ווי די ליבטיקע זון.

נרויסע פאַרכאַרייטונגען ווערן געמאַכט צו דער פאַראייניקונגס קאָנווענשאָן פון די פּועלי ציון און צעירי ציון

פרענקלין האטעל". די צעירי ציון קאָנ־פערענץ וועט דערעפענט ווערן דאָנער־שטאָג אוונט, דעם 15טן אָקטאָבער. דער אפיס פונם קאָנווענשאָן קאָמיטעט געפינט זיך אין 426 פיין סט., פילא־דעלפיע, פּאַ.

טאָג־אָרדענונג פאַר דער פאַרטיי און פאַראייניקונגס קאָנווענשאָן:

פאַרטיי קאָנווענשאָן: 1. דערעפע־נונג און באַגריסונגען (מיטוואָך אָוונט, דעם 14טן אָקטאָבער); 2. באַריכט פון צענטראַל קאָמיטעט; 3. דיסקוסיע; 4. באַרוכט פונ'ם פאַראייניקונגס־אָפּ־מאַך פון דער פּועלי־ציון און צעירי־ציון פאַרטיי; 5. באַריכט פון דער פּועלי־ציון וועלט קאָנפערענץ; 6. דיס־קוסיע איבער די באַריכטן; 7. אונזערע פאַרבינדונגען מיט דער סאָציאַליסטי־שער פאַרטיי פון אַמעריקע; 8. גע־ווערקשאַפטן קאָמפּיין; 9. אונזער יו־נענט; 10. אידיש נאַצ. אַרב. פאַרב.; פּיאָנערן פרויען אָרגאַניזאַציע; 11. שלום.

פאַראייניקונגס קאָנווענשאָן: 1. פיי־ערלאַכע דערעפענונג (פרייטאָג אָוונט דעם 16טן אָקטאָבער); 2. פּראָקלאַמי־רונג פונם פאַראייניקונגס אָפּמאַך; 3. וואָלן פאַר פאַרזיצער, סעקרעטאַריאַט און קאָמיטעס; 4. באַריכט פונם ציו־ניסטישן קאָנגרעס; 5. באַריכט פונם סאָציאַליסטישן אינטערנאַציאָנאַל; 6. עקאָנאָמישע פּראָבלעמען ביים אַמעָ־ר־קאָנער אידנטום (רעפעראַט); 7. די לאַגע אינם ציוניזם און אין אַרץ־יש־ראל (רעפעראַט). — די באַלויטע אַר־בעטן פון דער פאַראייניקטער פאַר־טיי; 8. אָרגאַניזאַציע און פּראָפּאַגאַנ־דע; 9. פרעסע; 10. יוגנט; 11. בור־דושעט; 21. סאָציאַליסטישע און טרייד יוניאָן טעטיקייט; 13. אונזער אַרץ־ישראל אַרבעט; 14. אונזער קול־טור טעטיקייט; 15. אידישער קאָנ־גרעס; 16. אַלגעמיינע רעוואָלוציעס; 17. וואָלן פאַר סעקרעטאַר און צענ־טראַל קאָמיטעט; 18. שלום.

אט איז אייער געלעגנהייט צו האבן הנאה פון

קאנאדער גרייפס

צוויי בעסקעטס פון קאנאדער-געוואקסענע גרייפס פאר יעדער פא־מיליע אין קאנאדע -- און פרייזן זיינען ביליק

Ontario Big "O" Brand
O
CANADIAN GRAPES
Sun-Ripened

האט פון זיי הנאה
פרישע אויפ'ן טיש
אין פרעזערווס, דזשעמס,
דזשעלעס, געפראָרענע דעזערטס,
גרייפ דזשוס און
היים־געמאכטער ווייַן
עטלאכע רעסיפּס פאַרשלאָגן אויף
דער צווייטער זייט.

גיט אכטונג אויף דעם גרייד מארק!

קויפט זיי היינט
וועל זיי זיינען
אמכעסטן

To the Fruit Branch Department of Agriculture,
Ottawa, Canada,
Dear Sirs:
Please send me one of your free booklets of Grape Recipes.

די דאזיקע אינדענטיפיקאציע געפינט זיך אין אלע בעסקעטס פון נאוועלטיס אינ־פעקטעט קאנאדער־געוואקסענע גרייפס. אויסגעקריבענע רעסיפּס אויף דער צווייטער זייט.

The Canadian Horticultural Council
in co-operation with
Ontario Growers' Market Council

אין פלאַנטער פון לעבן . . .

א העכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם מאָדערנעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

פון מ. ס.

(פאָרזעצונג)

ער האָט באַרויערד געשאָקלט מיט דעם קאָפּ און האָט זיך צוריקגעזעצט צו דער קיך טיר, וואו ער איז געבליבן שטיין און האָט מיט גרויסע אויגן געקוקט אחיז, צו יענעם אָרט וואו דער פּאַרקעסטער האָט געשפּילט. און וואו בען איז געזעסן אין דער פאַדערשטער רעי.

ער האָט באַמערקט ווי בען האָט, שפּילענדיק, נעשמייכלט און צו אימצ־צען נענויגט מיטן קאָפּ.

אינסטינקטיוו האָט ער א דריי געטאָן דעם קאָפּ אין יענער זייט, צו וועלכער בען האָט גענויגט מיטן קאָפּ.

צום אנהויב האָט ער מער ווי קעפּ פון מענשן נים געזעען.

א סך מענשן זיינען געזעסן אַרום די טישלאַך, און גער האָט נים נעגאָסן וואוסט קלאָר וואוהין ער קוקט, וואָס ער זעט און וועמען ער זוכט.

מיט אמאָל האָט ער דערקאָנט די יונגע לוסי. זי איז געזעסן מיט א שטראַלענדיק געזיכט צווישן עטלאַכע מענער.

זיין אויג איז געפאַלן אויף דער פרוי מיט די גרויע האָר, וואָס איז געזעסן לעבן איר.

דאָס האַרץ האָט אים עפּעס אנגעהויבן שטאַרק קלאַפּן.

זיינע אויגן האָבן זיך פאַרגעפּלט.

זיינע פאַרצוינן געוואָרן אזוי ווי מיט א טומאָ.

עפּעס האָט אים א שטיק געטאָן אין האַלז. עפּעס האָט זיך געריסן פון זיין האַרצן. זיינע ליפּן האָבן געציטערט און האָבן עפּעס שטיל געמורמלט.

ער האָט געפילט ווי די קני זיינע בויגן זיך און עס ווערט אים שוואַרץ פאַר די אויגן, אזוי ווי דאַמאָלס, אין יענער נאַכט, ווען ער האָט צום ערשטן מאָל, פון וויינטנס דערקאָנט זיין קינד.

ניין, ניין, מער טאָר אויזנס מיט אים נים געשעען. ער מוז זיך שטאַרקן... ער מוז זיך אנשטרענגען... ער מוז טרינקען דעם בעכער פון ביטערקייט ביז דעם דנא... פון וויינטנס שטיין, פון ווייטנס טענס־קוקן... פון וויינטנס בוינקען און פון וויינטנס שטראָלן דעם הענט... ס'איז זי... זי... ווי ליב איר פּנים איז... ווי

שטאַרקער פון איזן

א דערשראָקענע האָט רעי אים א כאַפּ גענומען ביי דער האַנט:

— איר קענט אים? איר ווייסט ווער דאָס איז?

ניינט גער האָט מיט א ווילדן בליק געקוקט אין יענער ריכטונג, וואו הוח קרייזדער איז געזעסן. זיינע אויגן האָבן זיך אָנגעפילט מיט בלוט. זיין אָטעם איז געווען הייס און קורץ. רעי האָט זיך דערשראָקן פאַר אים.

— באַרואיקט זיך, מר. גער! — האָט זי זיך געבעטן ביי אים, — פון וואַנען קאָנט איר דעם דאָזיקן מענשן?

גער האָט דערווייל צייט געהאַט אַבי־סעל צו באַרואיקן זיך. ער האָט זיך א כאַפּ געטאָן מיט דער האַנט ביים קאָפּ. וואָס האָט ער געטאָן? ... נאָך א מי־נוט, און ער וואָלט אַרויסגעפאָלגעט אלע נאַרישקייטן... ניין, ניין, ער טאָר מער נים רייד... דער סוד מוז בלייבן איינגעשלאָסן אין אים... זעט ער דען נים זיין קינדס שטראַלענדיק גליק פון וויינטנס... ווייסט ער דען נים, אז מיט איין ווערט זיינס קען ער זיין קינד'ס גליק צעשטערן, פאַרניכט... ניין... ניין, ער קען אים נים, דעם מענשן... ער ווייסט נים ווער דאָס איז... ער האָט אים קיינמאָל אויף זיין לעבן נים גע־זעען.

רעי האָט אויף אים געקוקט מיט פאַרוואונדערונג און שרעק. זי האָט גע־הערט ווי ער האָט גערעדט און ער קאָן נים דעם דאָזיקן מענשן. וואָס זיצט אויסטער אים... זי האָט נים גע־קאָנט פאַרשטיין, פאַרוואָס לייקנט ער אַפּ זיינע איינגעוע ווערטער, וואָס ער האָט, ערשט א ווייל צוריק, פון זיין מויל אַרויסגעבראָכט.

— איך פאַרשטיי נים וואָס מיט אייך איז, — האָט זי געזאָגט, — איר האָט דאָך ערשט אליין אנגערופן דעם מענשן מיטן זיין נאָמען.

גער האָט פאַרשטעלט זיין פּנים מיט ביידע הענט און האָט זיך געלאָזט גיין צוריק צו דער קיך־טור.

— ניין, ניין, איך וועל אייך נים לאָזן גיין! — האָט רעי אויסגערופן און האָט אים אנגעכאַפּט ביי דער האַנט

— איך שרעק זיך פאַר אייך... איך קוקט אויס קראַנק... א, איך בעט אייך, טייערער פריינט, ליבער מענש... איר ווייסט ווי נאָענט איר זענט מיר גע־ווארן די לעצטע צייט... איר ווייסט אז איך האָב נים קיין שום אנדער פריינט אויף דער וועלט... פאַרשאַפט מיר נים קיין יסורים... איך וועל נים קאָנען שלאָפן די נאַכט... דאָנט מיר... וואָס איז אייך? וואָס איז מיט אייך געשען? אפשר קאָן איך אייך מיט עפּעס העלפן?

אין די פאַר מינוט וואָס רעי האָט גערעדט, האָט גער דערווייל אינגאַנצן זיך באַרואיקט און ער איז ווידער גע־ווען אומשטאַנד צו קאָנטראָלירן זיי־נע איינענע געפילן.

כדי צו באַרואיקן זי האָט ער מיט מאַטערניש אַרויסגעבראָכט א שמייכל, אויף זיין פּנים. ער האָט זי אנגענומען ביי דער האַנט, לייכט זי געגלעט, און שטיל געזאָגט:

—נו, נו, באַרואיק זיך קינד־נער! עס איז מיר גאָר נים. עס איז מיר שוין איבערגעאַנגען...

— אבער דער מענש... יענער מענש, פון וואַנען קענט איר אים? ווי קומט איר אַנצורופן זיין נאָמען?

גער האָט געקוקט אויף איר מיט א שטאַרן בליק. ער האָט א ווייל גע־שוויגן, אזוי ווי ער וואָלט געזוכט דאָס פאַסנדיק וואָרט איר צו זאָגן. ער האָט געפילט, אז ער מוז איר עפּעס זאָגן, צו באַרואיקן זי. אבער וואָס זאָל ער איר זאָגן?...

— דער מענש... יענער מענש... — האָט ער שטיל געזאָגט, — איך האָב אים געקאָנט... אמאָל געקאָנט...

— איך זענט געווען אין ביזנעס מיט, גער? — האָט רעי געפרעגט, קוקנדיק אויף אים מיט א פאַרצווייפלטן אויג.

— יאָ, אין ביזנעס... געווען אין ביזנעס... — האָט גער געענטפערט שטילערהייט און האָט אויעגקעגדרייט דעם קאָפּ, אזוי ווי ער וואָלט געזוכט אַפּקומען אַרום אים.

—און איר האָט געהאַנדלט מיט אים, מיט יענעם מענשן?

— געהאַנדלט... יאָ... געהאַנדלט מיט יענעם מענשן... — האָט גער נאָכ־גערעדט אזוי ווי אין אויסמאַטן

— און ער האָט אייך שלעכט באַ־האַנדלט? אפשר באַרויבט? אפשר אייער געלט צוגענומען?...

גער האָט קרעכצנדיק א שמייכל גע־טאָן:

— צוגענומען?... ניין. ע רהאָט ביי מיר גאָרנישט נים צוגענומען... איך האָב צו אים גאָרנישט, צו דעם מענ־שען...

— פאַרוואָס זשע, ליבער פריינט וויס איך אזוי צעשראָקן, אזוי צעמישט געוואָרן, ווען איר האָט אים דערזען?

גער האָט ווידער קרעכצנדיק גע־שמייכלט:

— ערינערונגען... בייזע ערינערונגען ... קריכן אין קאָפּ... לאָזן נים רוען... בעסער אַרויסגיין פון דאָנען... בעסער נים זעען... בעסער נים קוקן, — האָט ער אויסגערופן אזוי ווי פאַרדריקטער ווי, און איז פאַרשוואונדן הינטער דער קיך טיר.

רעי האָט אים נאָכגעקוקט מיט טרע־רען אין די אויגן. זי האָט געהערט וואָס. גער האָט איר דערציילט אין האַלבע. אין אפּעריסענע ווערטער. עס איז איר נים געווען קלאָר, נים פאַרשטענדלעך. זי האָט נים געקאָנט באַגרייפן אַרוואָס מר. גער איז אזוי צעקאָכט געוואָרן ווען ער האָט יענעם מענשן דערזעען. נאָר ווייניקער האָט זי געקאָנט פאַר־שטיין וואָס האָט צו איר גערעדט. וואָס ער האָט איר דערציילט. זי האָט נאָר געהערט, אז דער סוד וואָס האָט אַרומגערינגלט איר אלטן פריינט, איז פון מינוט צו מינוט געוואָרן אלץ מער אַראַבאַרגן, אלץ ווייניקער פאַרשטענ־לאַר...

דער אוונט איז געווען פאַר איר אן אפקומענעניש. זי האָט געטראַכט, אז ווען זי וואָלט געקאָנט, וואָלט זי אויעק פון האַנען, און מער נים צוריקגעקומען צו ריק אחיר... ווען זי וואָלט געהאַט כח, וואָלט זי כאָטש דעם הייניקן אוונט אויסגעשלאָפן אין דער אַלטער אַרבענס אויס אויעגקעגדרייט אזוי ווי א העליש פייער...

(ווייטערעס קומט)

:: צו פאַרקויפן ::
FOR SALE

שיינע פולי מאָדערן הויז פון 7 צימערן, אוק פיניש, אוק פלאָרס, א האַלבער בלאָק פון פּרק שול, מוז באַלד פאַרקויפט ווערן פאַר $4.000. בלויז $600 קעש נויטיק, א גוטע הויז פאַר דעם רוכטיקן פריינ.

הוישענעראַל סטאָק פון $4,000 אין איינער פון די בעסטע קאָנטרי שטעט־לאַך אין מאַניטאָבאַ, צו פאַרקויפן אָדער צו פאַרבייטן פאַר א באַנגאַלאָ אָדער גוטע הויז. שוואַכער געזונט פון איינגנטימער אין די אורזאַך פון פאַר־קויפן.

5 רומיקע באַנגאַלאָ איסט אויף מיין סטריט, שענסטע געגנט אין נאָרט אָנד. בעסטע מאַטעריאַל און אַלע נייס־טע איינריכטונגען, הייסע וואַסער באַ־הייצונג, אן צווייפל א גרויסע מציאה, פאַר $5.000. מוז געזען ווערן כדי צו באַגרייפן און אָפּשאַצן די שיינקייט און קוואַליטעט פון מאַטעריאַל און געבוי.

מאַוויינג פיקטשור אין א פּראָגרע־סיווער באַסקעטבעזאָלן שטעעל פון ראַל עוועניו, די שיינהייט פון דער מאַרט עגר. דאָס לעצטע וואָרט פון מאָ־דערנע אינריכטונגען. שיינע ליכטיקע צימערן, 3 אין 4 רומס. רענט $50 און $60.

וואַגעל אַפּאַרטמענטס, קאַר. אַט־לאַנטיק און אייקינס. אויסגעעיקסט אויף שענסטן אופן, מיט רעפרידזש־רייטאָרס. 3 רומס, $42.50.

קאַרכאַן בלאָק, באַראָנס עווע. אוק פיניש־ינג, מאָדערנישטיש דעקאָרא־ציעס. 2 רומס מיט קיטשענעט, $30. 3 רומס, $35.

נאָבל בלאָק, אלפּערד עווע. אוק פי־נישינג, שיינע גרויסע צימערן, 3 און 4 רומס. רענט $35 און $40.

גלאָב אַפּאַרטמענטס, סט. דזשאָנס עווע, שיינע ליכטיקע רומס. 4 רומס $35, 5 רומס $40.

רענפרין אַפּאַרטמענטס, קאַרנער מאָנטגאָ און פּאָוערס, אוק פיניש־ינג, שיינע ליכטיקע רומס. 3 רומס מיט קיטשענעט $37.50.

3 רומס און זומער קיטשען, אין פּרוטשאַרד און טשאַרלס סטריטס. רענט $17.

5 רומס אין א סאַן רום נייע באַנ־גאַלאָ, אוק פיניש־ינג, אוק פלאָרס, פאַרטיק צו מיטן דעם 15טן סעפּטעמ־בער. רענט $40.

נעלט צו לייען אויף ביליקן אינטע־רעסט.

אינשורענס פאַר אַלערליי צוועקן.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאָנס 761 55 און 807 53

צו פאַרקויפן א 6 רום הויז, פולי מאָ־דערן, אין פּוירטס קלעס קאַנדיישאָן, זיך ווענדן אין 148 אַלפּערד עוועניו אויסן פון מיין סטריט.

צו פאַרקויפן א קליינע שניידער שאָפּ ביליק. די ריכטיקע פּערזאָן קאָן מאַכן א שיין לעבן. זיך ווענדן אין 578 בראָדוועי עוועניו.

ביליק ביליק ביליק

אויב עס פעלט אייך עפּעס אין הויז זאָלן האָבן איר אויגן א געלענגהייט צו קויפן ביליק, ווייל מיר פאָרן אוועק דעם 1טן אָקטאָבער. קומט און קלייבט אויס וועס איר דאַרפט צו מ. קאַלאַף 393 קאַרעדזש עוועניו.

נעשעפט געלעגנהייטן

א סנעפּ פאַר קעש! א פּרוכטן סטאָר אין צענטער פון שטאָט מיט פאַרקויפט ווערן. אורזאַך מיט פאַרלאָזן די שטאָט. סטאָק אין פיקסטשורס פאַר $400. זיך ווענדן 543 עלגין עוועניו.

גראָסערי אין קאָנסעקשאָנערי, אויס־צעייכנטער לאָקיישאָן. סטאָק $800, פיקסטשורס $400, רענט מיט 5 רומס $40.

פאָאוער מיל, א גלענצנדע געלעגנ־הייט פאַר א מילנער מיט א ביסל קעש. א מיל אין א מאַניטאָבאַ שטעטל ווערט פאַרקויפט פאַר א פּערסאָנאַל אָפּקומען פריינ.

צו רענטן א גרויסע סטאָר, קאָרנער סעקיקירק און פּאָוערס. גוט פאַר איר־גענד וועלכן געשעפט. רענט זייער מעסיק.

ח. פּערלמאַן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

ארבעטער פאַרלאַנגט
HELP WANTED

פאַרלאַנגט א מאַן—איך האָב א גוטע פּראָפּאָזישאָן פאַר א מאַן מיט א לעיִ מאָבעל 4 טרן סעדאַן. זיך ווענדן צווי־שען 5 און 8 נ. מ. אין 508 סקאָט ביולדינג, 272 מיין סטריט.

א ביזנעס מיידל פאַרלאַנגט באַרד און רום אין א פיינער היים. זיך ווענדן צו דאָס איקשעי וואָרט באַקס 7346.

:: צו פאַרענטן ::

צו פאַרענטן 4 גוטע רומס. זיך ווענדן אין 576 פּרינסעס עוועניו, טעלע־פאָן 52.263

צו פאַרענטן צוויי שיינע ליכטיקע רומס אין א בלאָק מיט אלע באַקוועמ־לאַכקייטן, ביי א קאָפּל אָן קינדער, פאַסיק פאַר א סינגל פרוי אָדער מאַן, ביליק רענט. ווענדן אין 1000 מיין סטריט, קאָר. פּרינסעס, סוויט 8.

2 רום סוויט, גרויסע ליכטיקע רומס, אין צענטער פון שטאָט מיט פאַרקויפט ווערן. אורזאַך מוז פאַרלאָזן די שטאָט. סטאָק אין פיקסטשורס פאַר $400. זיך ווענדן 543 עלגין עוועניו.

צו פאַרענטן 1 אָדער 2 רומס מיט שיין דעקאָרירט, קאָרינד באַלקאָנס רענט רעזוניבל. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "די", טעלעפאָן 56.668

צו פאַרענטן א 5 רום סעמי מאָדערן הויז, זיך ווענדן צו
MISS PATTERSON
465 Flora Ave. Winnipeg

צו פאַרענטן א 2 רום־סוויט אין א פּריוואַטער היים. עלעקטריק אויוון, הייסע וואַסער, גוטן פון טעלעפאָן, זיך ווענדן אין 236 אַטלאַנטיק עוועניו, טעלעפאָן 51.969

צו פאַרענטן צוויי אָדער דריי רומס מיט אלע באַקוועמלאַכקייטן. זיך ווענ־דען אין 317 סט. דזשאָנס עוועניו.

סוויט צו פאַרענטן

ראָמאָנא קאָורט, 269 פּרוטשאַרד עוו. 3 רומס אין באַד אין מאָדערנעם בלאָק. עלעקטריק רענדיש, $32 ביז $41 א מאָנאַט. קאָן אריינקומען דעם 1טן אָק־טאָבער. זיך ווענדן צום קערטייקער.
RAMONA COURT
269 PRITCHARD AVE.

צו פאַרענטן א אלבע סטאָר מיט 2 גרויסע רומס, נים פאַר יערן סאָרט ביזנעס. אין וואַרענונג, אָדער פאַר אן אפּס און ווערהויז אָדער מאַנופעק־טשורינג. רענט ביליק, גוטער לאָקיי־שאָן. 140 אַסבאָרן סטריט, קאָרנער בראָדוועי.

צו פאַרענטן א גרויסע סטאָר, קאָרנער מאָנטגאָ און פּאָוערס. גוט פאַר איר־גענד וועלכן געשעפט. רענט זייער מעסיק.

ח. פּערלמאַן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

אַרבעטער פאַרלאַנגט
HELP WANTED

פאַרלאַנגט א מאַן—איך האָב א גוטע פּראָפּאָזישאָן פאַר א מאַן מיט א לעיִ מאָבעל 4 טרן סעדאַן. זיך ווענדן צווי־שען 5 און 8 נ. מ. אין 508 סקאָט ביולדינג, 272 מיין סטריט.

:: צו פאַרענטן ::

צו פאַרענטן 4 גוטע רומס. זיך ווענדן אין 576 פּרינסעס עוועניו, טעלע־פאָן 52.263

צו פאַרענטן צוויי שיינע ליכטיקע רומס אין א בלאָק מיט אלע באַקוועמ־לאַכקייטן, ביי א קאָפּל אָן קינדער, פאַסיק פאַר א סינגל פרוי אָדער מאַן, ביליק רענט. ווענדן אין 1000 מיין סטריט, קאָר. פּרינסעס, סוויט 8.

:: פּערזענלאַכעס ::
PERSONAL

וואָלץ און נייסטער פאַקס טראַנס, גא־ראַנטירטער קורס $5.00. טעפּ דענסינג קלאַסן פאַר ביזנעס מיידלאַך, קלאַסן פאַר קינדער.
פּראָפעסאָר און מיס סקאָט
LYCEUM PRIVATE STUDIO
Phone 88 106

היים און אָפּיס פאָרניטשור פאַרלאַנגט
פאַר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

שדכנים ביורא

ליידיס און דזשענטלמען פון יערן עלטער און קאָלאָר. אייניקע מיט געלט און הויזען, נאָר זיי זיינען איינזאַמע: פּרעזאַ־טע קרעגאַסטע שידוכים אראַנשירט. שטרייבן געהייב. זייער קליינע שדכנות געלט. קומט אַדער שרייבט — די מענערזשער, רום 2, 882 ראַנאָלד סט., 4 טירן פון נאָטר דיים עוועניו.

מעדיצינישער מאַסאַזש

מרס. ה. עדעלסאָנאָוויץ, פּראָפעסיאָנעלע מאַסאַזשיסטין, אויסגעבראָכיטער דערפאַלג אין באַהאַנדלונג פאַראַליזעס און אלע מאַרטעס פון רומאַטיזם.
838 SOMERSET BLOCK
Ph. 88 066 Res. 56 766

MARBLE & GRANITE CO.
CAMPBELL BROS.
מיר ספּעציאַליזירן זיך אין מאַכן פאַר־שייד־ענע אידישע מצבות — זעט אונ־זער אויסשטעלונג אויידער איר באַ־אויפן אויף אייך געפעסן דערערע שטעלט ערגעץ אנדערש. אונזערע פריינט פריי פון דיוטי. קומט אריין פריינט זיינען זייער מעסיקע.
90 Hespeler Ave., Phone 501 495

מוואוינג פעקינג
קרייטינג שיפּינג
25 817 — מינימום — 25 817
National Cartage & Storage Ltd.

ב. הערמאַן, 492 מעלקירק עווע. אנט־קענן אָרעגאַקיס סטאָר. ערשט קלאַסי־קער זייגערמאַכער און גאָלדשמידט. אַרבעט נעמאַכט צו מעסיקע פּרייזן.

מיר האָבן קאָרס וואָס פאַרן יערן טאָג אין אַלע דיורעקשאָנס
מאָטאָר טוריסטן
מאַכט אייערע רעזערוואַציעס אין פאַראויס.
AUTO TRANSPORTATION BUREAU
382 Donald St. Phone 86 139

שפּייז פעקלאַך קיין ווסלאַנד
צוליב די נייע רעגולאַציעס ווערן שפּייז פעקלאַך צוגעשטעלט צו אייערע פריינט פון דיוטי. קומט אריין אָדער שרייבט פאַר א פריינט ליסט צו:
G. P. FRIESON
Phone 54 087
178 Burrows Ave., Winnipeg, Man.

:: צו פאַרענטן ::
FOR RENT

3 און 4 רום סוויטס צו פאַרענטן אין וואַשפּען בלאָק. הייסע וואַסער טאָג און נאַכט. ביליק רענט. זיך ווענדן אין 203 מעפּגרעגאָר סטריט.

צו פאַרענטן א שיינע געפּוירנישטע רום אין א בלאָק מיט אלע באַקוועמ־לאַכקייטן, ביי א קאָפּל אָן קינדער, פאַסיק פאַר א סינגל פרוי אָדער מאַן, ביליק רענט. ווענדן אין 1000 מיין סטריט, קאָר. פּרינסעס, סוויט 8.

2 רום סוויט, גרויסע ליכטיקע רומס, אין צענטער פון שטאָט מיט פאַרקויפט ווערן. אורזאַך מוז פאַרלאָזן די שטאָט. סטאָק אין פיקסטשורס פאַר $400. זיך ווענדן 543 עלגין עוועניו.

צו פאַרענטן 1 אָדער 2 רומס מיט שיין דעקאָרירט, קאָרינד באַלקאָנס רענט רעזוניבל. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "די", טעלעפאָן 56.668

צו פאַרענטן א 5 רום סעמי מאָדערן הויז, זיך ווענדן צו
MISS PATTERSON
465 Flora Ave. Winnipeg

צו פאַרענטן א 2 רום־סוויט אין א פּריוואַטער היים. עלעקטריק אויוון, הייסע וואַסער, גוטן פון טעלעפאָן, זיך ווענדן אין 236 אַטלאַנטיק עוועניו, טעלעפאָן 51.969

צו פאַרענטן צוויי אָדער דריי רומס מיט אלע באַקוועמלאַכקייטן. זיך ווענ־דען אין 317 סט. דזשאָנס עוועניו.

סוויט צו פאַרענטן
ראָמאָנא קאָורט, 269 פּרוטשאַרד עוו. 3 רומס אין באַד אין מאָדערנעם בלאָק. עלעקטריק רענדיש, $32 ביז $41 א מאָנאַט. קאָן אריינקומען דעם 1טן אָק־טאָבער. זיך ווענדן צום קערטייקער.
RAMONA COURT
269 PRITCHARD AVE.

צו פאַרענטן א אלבע סטאָר מיט 2 גרויסע רומס, נים פאַר יערן סאָרט ביזנעס, אין וואַרענונג, אָדער פאַר אן אפּס און ווערהויז אָדער מאַנופעק־טשורינג. רענט ביליק, גוטער לאָקיי־שאָן. 140 אַסבאָרן סטריט, קאָרנער בראָדוועי.

צו פאַרענטן א 6 רום הויז, פולי מאָ־דערן, אין פּוירטס קלעס קאַנדיישאָן, זיך ווענדן אין 148 אַלפּערד עוועניו אויסן פון מיין סטריט.

ביליק ביליק ביליק
אויב עס פעלט אייך עפּעס אין הויז זאָלן האָבן איר אויגן אויף דעם 1טן אָקטאָבער, קומט און קלייבט אויס וועס איר דאַרפט צו מ. קאַלאַף 393 קאַרעדזש עוועניו.

נעשעפט געלעגנהייטן

א סנעפּ פאַר קעש! א פּרוכטן סטאָר אין צענטער פון שטאָט מיט פאַרקויפט ווערן. אורזאַך מוז פאַרלאָזן די שטאָט. סטאָק אין פיקסטשורס פאַר $400. זיך ווענדן 543 עלגין עוועניו.

גראָסערי אין קאָנסעקשאָנערי, אויס־צעייכנטער לאָקיישאָן. סטאָק $800, פיקסטשורס $400, רענט מיט 5 רומס $40.

פאָאוער מיל, א גלענצנדע געלעגנ־הייט פאַר א מילנער מיט א ביסל קעש. א מיל אין א מאַניטאָבאַ שטעטל ווערט פאַרקויפט פאַר א פּערסאָנאַל אָפּקומען פריינ.

צו רענטן א גרויסע סטאָר, קאָרנער סעקיקירק און פּאָוערס. גוט פאַר איר־גענד וועלכן געשעפט. רענט זייער מעסיק.

ח. פּערלמאַן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

ארבעטער פאַרלאַנגט
HELP WANTED

פאַרלאַנגט א מאַן—איך האָב א גוטע פּראָפּאָזישאָן פאַר א מאַן מיט א לעיִ מאָבעל 4 טרן סעדאַן. זיך ווענדן צווי־שען 5 און 8 נ. מ. אין 508 סקאָט ביולדינג, 272 מיין סטריט.

:: צו פאַרענטן ::

צו פאַרענטן 4 גוטע רומס. זיך ווענדן אין 576 פּרינסעס עוועניו, טעלע־פאָן 52.263

צו פאַרענטן צוויי שיינע ליכטיקע רומס אין א בלאָק מיט אלע באַקוועמ־לאַכקייטן, ביי א קאָפּל אָן קינדער, פאַסיק פאַר א סינגל פרוי אָדער מאַן, ביליק רענט. ווענדן אין 1000 מיין סטריט, קאָר. פּרינסעס, סוויט 8.

2 רום סוויט, גרויסע ליכטיקע רומס, אין צענטער פון שטאָט מיט פאַרקויפט ווערן. אורזאַך מוז פאַרלאָזן די שטאָט. סטאָק אין פיקסטשורס פאַר $400. זיך ווענדן 543 עלגין עוועניו.

צו פאַרענטן 1 אָדער 2 רומס מיט שיין דעקאָרירט, קאָרינד באַלקאָנס רענט רעזוניבל. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "די", טעלעפאָן 56.668

צו פאַרענטן א 5 רום סעמי מאָדערן הויז, זיך ווענדן צו
MISS PATTERSON
465 Flora Ave. Winnipeg

צו פאַרענטן א 2 רום־סוויט אין א פּריוואַטער היים. עלעקטריק אויוון, הייסע וואַסער, גוטן פון טעלעפאָן, זיך ווענדן אין 236 אַטלאַנטיק עוועניו, טעלעפאָן 51.969

צו פאַרענטן צוויי אָדער דריי רומס מיט אלע באַקוועמלאַכקייטן. זיך ווענ־דען אין 317 סט. דזשאָנס עוועניו.

סוויט צו פאַרענטן
ראָמאָנא קאָורט, 269 פּרוטשאַרד עוו. 3 רומס אין באַד אין מאָדערנעם בלאָק. עלעקטריק רענדיש, $32 ביז $41 א מאָנאַט. קאָן אריינקומען דעם 1טן אָק־טאָבער. זיך ווענדן צום קערטייקער.
RAMONA COURT
269 PRITCHARD AVE.

צו פאַרענטן א אלבע סטאָר מיט 2 גרויסע רומס, נים פאַר יערן סאָרט ביזנעס, אין וואַרענונג, אָדער פאַר אן אפּס און ווערהויז אָדער מאַנופעק־טשורינג. רענט ביליק, גוטער לאָקיי־שאָן. 140 אַסבאָרן סטריט, קאָרנער בראָדוועי.

אדווערטייזט
אין "דאָס אידישע וואָרט" —

כית יתומים ביישטייערונגען פאַר דער וואָך

פון מיטוואָך 9טן סעפּטעמבער, ביז מיטוואָך דעם 16טן סעפּטעמבער

צו 1 דאָלאַר:

פרויען: ה. בלעקערמאַן, ראָמסי, אלטא.; ס. בוכדרעקער, מאַרדען, מאַנ.; א. באַלשטיין, וונע.; א. פעיגען, ניי־דאַרפ, סאַסק.; ס. פייער, האָפּער, סאַסק.; ד. י. גורעוויטש, אראַז, סאַסק.; ל. גוטמאַן, בעיסיקער, אלטא.; י. גראָס־מאַן, ווילנא, אלטא.; ס. לערנער, בראַנ־דאָן, מאַנ.; ט. גוטערמאַן, מקנאַט, סאַסק.; ב. סיגאַל, קוּפּאַר, סאַסק.; א. זעליק, דעטקליף, סאַסק.; ס. מיטשעל, וונע.; א. ווינער, ווענגראָוויל, אלטא.; ל. מאַפּער, יאַרקטאָן, סאַסק.; וו. שפּי־נעלמאַן, וונע.;

צו 2 דאָלאַר

פרויען: י. גרינבערג, גימלי, מאַנ.; י. ווייַנשטאַק, דזשאָנסטאָן, סאַסק.; ס. מינגלאָוו, וונע.; ס. טשאַדעדקאָוו, סטאַרגיס, סאַסק.; ס. פּישקער, טהיר אדאַר, סאַסק.; ס. סטאַטשנסקי, אַנאַ־וועי, אלטא.; ל. ליפּסעס, וונע.; ס. שאַר, וונע.; ל. פּלאַטקין, נאַרוואַוד, מאַנ.; י. האַכמאַן, טעדמאַר, סאַסק.;

צו 3 דאָלאַר:

פרויען: ד. נייטנסאַן, יאַרקטאָן, סאַסק.; ס. בלאַק, העדינגלי, מאַנ.;

צו 5 דאָלאַר:

מרס. מ. נעמיראָווסקי, וויוויוו, מאַנ.;

צו 10 דאָלאַר:

מרס. מ. וואַלאַכאָוו, טראַשיי, אלטא.

ביישטייערונגען:

מרס. ה. דוואָסקין, בעיטמאַן, סאַסק. 16 הינער; מרס. גלאָו, וונע. 2 הינער; מרס. נ. לאַזאַר, ביקהם היל, מאַנ. 6 הינער; מרס. ס. מעינס, וונע. 1 הין; בירמאַרק ענד טשעס, וונע. 1 קיים אייר; ער; מרס. קאַלמאַן, וונע. 1 קיים פלוי־מען; מרס. נאַטליב, וונע. 2 הינער; ס. ראַבקין, וונע. 2 הינער; אידישע פריינ־פון קילדאָנאַן, 31 הינער; ליידיס אלז, פון בית יתומים, ברענדאָן, מאַנ. 7 סווערדס, 1 פאַר אונטערוועש, 1 פאַר בלומערס, 1 פאַר אוועראַלס, 1 שניפּס און 26 פאַר שקאַרפּעטקעס; מר. י. קערסאַט, וונע. 4 הינער; ראַיאַל פּראָ־דוסט קאָ., וונע. 3 הינער; ה. נידאַל, וונע. 2 הינער; פ. מאַס, וונע. 2 הי־נער; י. דווערים, וונע. 2 הינער; וו. ווערעיר, 1 הין; ב. פרידמאַן, וונע. 2 הינער; וו. שפּיגלמאַן, וונע. 1 הין; מר. מאַרדער, וונע. 1 הין; מר. שאַר, וונע. 1 הין; מר. טשעיקין, וונע. 1 הין; מר. גאַנץ, וונע. 1 הין; מרס. ליזאַק, וונע. 1 הין; מרס. א. גרינבערג, וונע. 1 הין; מר. ל. וואַסערמאַן, אראַז, סאַסק. 1 קיים אייער.

אַן אויסערגעוויינלאַכע פאַמיליען דראַמע
צוליב נויט

צו איינעם פון די ביאַליסטאָקער רבנים איז געקומען א פאַר פאַלק, דער מאַן א געוועזענער אנגעזעענער סוחר און איצט א יורד און די פרוי, זייער א שיינע און א וואוילע — זיי ווילן זיך נט'ן. נאָר ווי פירט מען דורך דעם נט, אז קיינער זאָל נים וויסן? דערביי האָבן זיי דערציילט, אז באַלד נאָכ'ן נט פאָרט אָפּ דער מאַן פון ביאַליסטאָק און די פרוי מיט די קינדער וועלן אויף פאַרלאָזן די שטאָט.

אים, דעם רב, איז דאָך אויסגעקו־מען־עפּעס חושד'דיק. בפרט נאָך, אז ער האָט באַעערקט, אז מאַן און ווייב זיי־נען אַזוי ווי אין די בעסטע באַציִ־אונגען און פון ביידעם אויגן. קוקט אויס א טיפער טרויער. האָט ער זיך צו זיי גענומען, זיי זאָלן אים דערציילן די אמת'ע סיבה, פאַרוואָס זיי ווילן זיך נט'ן, און נאָך א ליינגערן שמועס האָט ער ביי זיי גע'פועל'ט — זיי האָבן פאַר אים אנטדעקט א וואוילדיקע קראַנקהייט.

מיט עטלאַכע יאָר צוריק האָבן זיי חתונה געהאַט דורך ליבע און האָבן זיך ליב ביז הייניקן טאָג, אבער גליקלאַך זיינען זיי נים. צוליב זייער מאַטעריע־לער לאַגע, וועלכע איז די לעצטע דריי יאָר זייער א טרויעריק, און זיי וואָלטן שוין לאַנג געשטאָרבן פון הונגער, ווען נים אירער א קאַזין.

דער קאַזין איז א רייכער יונגערמאַן, אַן אלטן, וואוינט אליין אין וואַרשע. די קוזינע האָט ער ליב געהאַט ווען זי איז נאָך א קינד געווען. שפּעטער האָט ער איר געמאַכט א חתונה פאַרשלאָג. אבער זי האָט דערפון נים געוואָלט הערן, — זי האָט דאָך ליב געהאַט אן אנדערן.

דערווייסדיק זיך לעצטנס וועגן דער נויט, אין וועלכער זיי געפינען זיך, האָט ער זיי אנגעהויבן צו שטיצן. ער איז אויך עטלאַכע מאָל געווען ביי זיי אין געסט, ביז זיי האָבן איינמאָל באַ־קומען פון אים א משונה'דיקן בריף, — ער ליינט פאַר זיי זאָלן זיך ביידע גט'ן. דעם מאַן וועט ער געבן א קיבשע סו־מע געלט, ער זאָל זיך איינאַרדענען און מיט דער, ווייב וועט ער, דער קאַזין, חתונה האָבן. — ער איז גרייט זי צו נעמען מיט די קינדער, דערביי שרייבט ער נאָך, אז דאָס איז מן השמים, זי, איז זיין באַשערטע — א סימן: זיין ווייב איז געשטאָרבן...

די סוחרים וועלכע זיינען לעצטנס געצוואונגען געוואָרן צו אַפּזאָגן א טייל פון זייערע אַרבעטער, "שניידן" דעם געהאַלט פון זייערע אנגעשטעלטע, און פאַרקלענערן זייערע הוצאות, וואָלטן גע־דאַרפט דורכבלעטערן די פריערדיקע אויסגאַבן פון "דאָס אידישע וואָרט" — זיי וואָלטן זיך איבער־ציינט, אז די איצטיקע שווערע טעג זיינען נים מער ווי א מיטל פאַר גרעסערע אנשטרענגונגען.

"אַדווערטייזינג" ווערט מיט רעכט באַטראַכט ווי די לעבנס־קראַפט פון האַנדל. "אַדווערטייזינג" איז דער זיכערער גרונד־שטיין פאַר די נים זי־כערע פוס־טריט אויף דעם וועג צו דערפאָלג...

טרייבט אוועק דעם "קריזיס" — דונק'אַדווער־טייזן אין "דאָס אידישע וואָרט" — און דער־נעענטערט צו זיך

פּראָספּעריטעט און גוטע צייטן.

טעלעפאָן 52-213

The Israelite Press Ltd.

165 Selkirk Ave., East — Winnipeg